

**T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ PROGRAMI**

**RESİM İŞ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINDAKİ ÖĞRENCİLERİN
YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Berçem ALTAY YORULMAZ

DİYARBAKIR - 2019

**T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ PROGRAMI**

**RESİM İŞ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINDAKİ ÖĞRENCİLERİN
YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ**

HAZIRLAYAN

Berçem ALTAY YORULMAZ

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ

DİYARBAKIR- 2019

ONAY

T.C

DİCLE UNIVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

DIYARBAKIR

Berçem ALTAY YORULMAZ tarafından yapılan "Resim-İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri" konulu bu çalışma, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir

Jüri Üyesinin

Unvanı

Adı Soyadı

Başkan: Prof. Dr. Ali Osman ALAKUS (X. İlhami)

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Beşim EKİNCİ (Beşim)

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa İLHAMİ (Mustafa)

Tez Savunma Sınavı Tarihi: 03.10.2019

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu onaylarım.

.../.../20

Prof. Dr. İlhami BULUT

ENSTİTÜ MÜDÜR

(MÜHÜR)

BİLDİRİM

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi D.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Berçem ALTAY YORULMAZ

03/05/2019

ÖNSÖZ

Bireylerin çağın gerektirdiği bilgi ve beceriler edinebilmesi ve yeterli donanıma sahip olmaları yaşam boyu öğrenmeyle mümkündür. Bu nedenle yaşamın her anında öğrenmeye açık ve istekli olmak gerekmektedir. Öğretmenlerin bu farkındalık ile yaşam boyu öğrenen bireyler yetiştirmedeki rolü son derece önemlidir. Bu rolü fazlasıyla önemseyen, lisans ve yüksek lisans öğrenim yıllarım boyunca, güler yüzü ve sabrıyla desteğini esirgemeyen, yüksek lisans tez çalışmamda bilgi ve tecrübelerinden istifade ettiğim tez danışmanım sayın Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ' a teşekkürü bir borç bilirim.

Yüksek lisans öğrenim süresince bana katkı sağlayan değerli hocalarım; Prof. Dr. İrfan YILDIZ'a, Prof. Dr. İlhami BULUT'a ve Doç. Dr. F.Evren DAŞDAĞ'a, çok teşekkür ederim.

Araştırmama katkı sunan, istatistiksel işlemler ve veri analizlerinde yardımlarını esirgemeyen sayın Dr. Öğretim Üyesi Serkan ASLAN ve Dr. Öğretim Üyesi Mustafa İLHAN'a, veri toplama aracını Harran ve İnönü Üniversitesi'nde uygulama konusunda desteklerini esirgemeyen Dr. Öğretim Üyesi Berivan EKİNCİ ve Dr. Öğretim Üyesi Derya ŞAHİN'e ve ölçme aracını kullanmama imkân veren sayın Doç. Dr. Yelkin Diker COŞKUN'a teşekkür ederim.

Çalışma sürecinde yardımlarını esirgemeyen ve beni cesaretlendiren eşim Selçuk YORULMAZ'a, varlıklarından hep güç aldığım, değerli annem ve babam; sabrınız ve bana olan inancınız için sonsuz teşekkürler.

Berçem ALTAY YORULMAZ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iv
ÖZET	1
ABSTRACT	2
TABLolar LİSTESİ	1
KISALTMALAR LİSTESİ	1
1. GİRİŞ	2
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2.Araştırmanın Amacı.....	4
1.3.Araştırmanın Önemi	4
1.4.Sayıtlar.....	5
1.5.Sınırlılıklar	5
1.6.Tanımlar.....	5
2.KURAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1.Eğitim.....	6
2.2.Sanat.....	7
2.2.1.Sanatın Önemi	8
2.2.2.Sanat Eğitimi	9
2.2.3.Sanat Eğitiminin Amaçları	10
2.2.4.Sanat Eğitiminin Gerekliği.....	10
2.3.Görsel Sanatlar Eğitimi.....	11
2.3.1.Görsel Sanat Eğitiminde Yaşam Boyu Öğrenmenin Önemi.....	12
2.4.Yaşam Boyu Öğrenme.....	14
2.4.1.Yaşam Boyu Öğrenmenin Amacı ve Önemi.....	16
2.4.2.Yaşam Boyu Öğrenme Tarihsel Gelişimi	18
2.4.3.Yaşam Boyu Öğrenmenin İlkeleri.....	19
2.4.4.Yaşam Boyu Öğrenme Programları	20
2.4.5.Yaşam Boyu Öğrenmenin Öğeleri	22
2.4.6.Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri	23
2.4.7. Yaşam Boyu Öğrenen Bireylere Duyulan Gereksinim	24
2.4.8.Yaşam Boyu Öğrenen Bireyin Özellikleri	26

2.5.İlgili Araştırmalar	28
2.5.1.Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	28
2.5.2.Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	31
3. YÖNTEM	33
3.1. Araştırmanın Modeli.....	33
3.2.Evren ve Örneklem	33
3.3.Veri Toplama Araçları	34
3.3.1.Kişisel Bilgi Formu	34
3.3.2.Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Ölçeği.....	34
3.4.Verilerin Toplanması	35
3.5.Verilerin Analizi	36
4. BULGULAR VE YORUM	38
4.1. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ne Düzeydedir?	38
4.2. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Cinsiyetlerine Göre Farklılaşmakta Mıdır?	39
4.3. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Öğrenim Gördükleri Üniversiteye Göre Farklılaşmakta Mıdır?	40
4.4. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Sınıf Düzeylerine Göre Farklılaşmakta Mıdır?	41
4.5. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Sınıf Düzeylerine Göre Farklılaşmakta Mıdır?	42
4.6. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Öğrenim Gördükleri Programı Tercih Etme Şekillerine Göre Farklılaşmakta Mıdır?.....	43
4.7. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Lisansüstü Eğitimi İsteme Durumlarına Göre Farklılaşmakta Mıdır?	43
4.8. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Farklılaşmakta Mıdır?	44
4.9. Resim Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Anne Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmakta Mıdır?	45
4.10. Resim Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Baba Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmakta Mıdır?	46
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	47
5.1.Sonuçlar	47

5.2.Öneriler	47
5.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler	47
5.2.2. İlerde Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	48
KAYNAKÇA.....	49
EKLER	56
ÖZGEÇMİŞ	65

ÖZET

Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri

Bu araştırmanın amacı, resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmada tarama model kullanılmıştır. Araştırma, 2017-2018 öğretim yılında Dicle Üniversitesi, Harran Üniversitesi ve İnönü Üniversitesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarında öğrenim gören toplam 307 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırmada iki bölümden oluşan bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracının birinci bölümde araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, ikinci bölümde ise Coşkun (2009) tarafından geliştirilen Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği yer almaktadır. Araştırma sonucunda, resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin cinsiyet, akademik başarı, öğrenim gördükleri programı tercih etme şekli ve lisansüstü eğitimi isteme durumları açısından anlamlı farklılık gösterdiği saptanmış; öğrenim görülen üniversite, sınıf düzeyi, sosyo ekonomik düzey, anne ve baba eğitim durumu değişkenleri açısından ise farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Resim iş öğretmeni, yaşam boyu öğrenme, yaşam boyu öğrenme eğilimi

ABSTRACT

Lifelong Learning Tendencies of Students in Visual Arts Education Programs

This study aimed to examine the lifelong learning tendencies of the students in visual arts education programs in terms of various variables. Screening method is used in the research. The research was conducted on 307 students attending the first, second, third and fourth grades of Dicle University, Harran University and İnönü University in 2017-2018 academic year. A data collection tool consisting of two parts was used in the research. The first part of the data collection tool includes Personal Information Form prepared by the researcher and in the second part the Lifelong Learning Tendency Scale developed by Coşkun (2009) was employed. The results of the study showed that the lifelong learning tendencies of the students in the visual arts education programs were high. It was determined that the lifelong learning tendencies of the students showed a significant difference in terms of gender, academic achievement, the way they preferred the program they were studying and willingness for a master's degree; however, it has been determined that there is no difference in terms of university, class level, socioeconomic status and educational status of the parents.

Keywords: Visual arts education, lifelong learning, lifelong learning tendency

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 Örneklemedeki Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Üniversiteye Ve Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımları	33
Tablo 2 Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeğinin Boyutları ve Her Bir Boyu için Bu Çalışmadaki Güvenirlik Katsayıları	35
Tablo 3 Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerine Yönelik Betimleyici İstatistikler.....	38
Tablo 4 Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Gruplar t-testi Sonuçları	39
Tablo 5 Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Öğrenim Gördükleri Üniversite Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları.....	40
Tablo 6 Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları.....	41
Tablo 7 Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Akademik Başarı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları	42
Tablo 8 Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Öğrenim Gördükleri Programı Tercih Etme Durumlarına Göre ANOVA Sonuçları.....	43
Tablo 9 Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Lisansüstü Eğitim İsteme Durumlarına Bağımsız Gruplar t-testi Sonuçları..	44
Tablo 10 Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Sosyo-Ekonomik Düzey Değişkenine Yönelik Tek ANOVA Sonuçları.....	44
Tablo 11 Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları	45
Tablo 12 Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları.....	46

KISALTMALAR LİSTESİ

AB: Avrupa Birliği

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

OECD: Ekonomik Kalkınma Güçbirliği Örgütü

YBÖ: Yaşam boyu öğrenme

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve araştırmaya ilişkin temel kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

Yirmi birinci yüzyılda bilim ve teknolojiadaki hızlı değişim ve gelişmelere bağlı olarak bilgiler üretilip birçok yol ile transfer edilir. Bireylerin çağa ayak uydurabilmek amacı ile sürekli öğrenme çabası içinde olması ve bu çabayı ise yaşam boyu sürdürebilmesi gerekmektedir(Keskin & Yazar, 2015).

Yaşam boyu öğrenme kişisel, toplumsal, sosyal ve istihdam ile ilişkili bir yaklaşımla, bireylerin bilgi, beceri, ilgi ve yeterliliklerini geliştirmek amacıyla hayat boyu katıldığı her türlü öğrenme etkinliğidir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2009). Berberoğlu'na (2010) göre yaşam boyu öğrenme, “Bireyin potansiyelini ve yeterliklerini hayatı boyunca geliştiren devamlı bir süreç” iken, Şişman (2012) ise, “Bireylerin sürekli olarak yeni bilgi, beceri ve yeterlikler edinmelerini ve bunları eski öğrendikleri ile bütünleştirmelerini hedefleyen öğrenme yaklaşımı” olarak tanımlamıştır.

Avrupa Birliği yaşam boyu öğrenmeyi belirli bir zaman diliminde yapılan, bireylerin bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmeyi amaçlayan faaliyetlerin tümü şeklinde tanımlamıştır (Turan, 2005). Günümüz çağında değişimin etkilerinin bireylere ve topluma yansımaları kaçınılmazdır. Bu bağlamda istenilen insan nitelikleri de değişim göstermektedir. Odabaş & Polat(2008); Karakaya(2004) ve Karafilik'e (2007) göre, eğitim sürecinde bireylerde olması istenilen nitelikler; “Öğrenmeyi öğrenebilen, karşılaştığı problemleri çözebilen, toplumsal ve kişisel ihtiyaçlara cevap verebilen, değişimlere ayak uydurabilen” şeklinde ifade edilmiştir. Elbette ki bütün bu niteliklerin kazanılması öğrenme ile mümkündür.

Öğrenme, bireylerin yaşantıları ve çevresi ile etkileşimi yoluyla kalıcı davranış kazanması veya eski davranışlarını değiştirmesi süreci olarak tanımlanmaktadır. Eğitim kurumları ve eğitimcilerin görevi bireylere istendik davranışlar kazandırmak için gerekli ortamı hazırlamak ve bireylere bu anlamda yardımcı olmaktır. Eğitimin başarıya ulaşmasında bireylerin ne şekilde öğrendiğinin bilinmesi, bu öğrenmelerde etkili olan değişkenlerin göz önünde bulundurulması gereklidir. Eğitim, öğretim ve öğretme sürecindeki tüm fonksiyonlar genellikle başkaları tarafından genellikle de bir kılavuz tarafından verilirken, öğrenme işini veya öğrenme sürecini sadece bireyin kendisi gerçekleştirebilmektedir. Özellikle son zamanlarda tüm dünya ülkelerinin eğitim alanında önemsenen konu bireyin tek başına öğrenmesi, bir kılavuza ya da öğretene ihtiyaç duymadan öğrenmesi üzerindedir. Sadece aile, yakın çevre ve okulun çabaları ile öğrenme, öğretme veya eğitim gerçekleşmez. Bireyler okula gitsin ya da gitmesin, yaşamları boyunca isteyerek ya da istemeyerek sürekli olarak bir şeyler öğrenirler (Okçabol, 2006).

Ataman'a (1996) göre “Eğiticilerin çağın gereklerine uygun, yeni roller üstlenebilecek biçimde öğrencileri yetiştirmeleri, eğitim kurumlarında gerçekleştirilecek eğitim ve öğretimin kalitesini belirleyecek en önemli etkidir.” Bu bağlamda Budak(2009), “Yirmi birinci yüzyıl öğretmenleri değişime açık olan, sürekli araştıran, eğitim yöntemlerini sorgulayıp yeniden tasarımıyan, öğrenmeyi öğreten nitelikte olmalıdır. Bireylerin gelişen internet ve bilgi iletişim teknolojileri aracılığıyla çoğalan bilgi kapsamıyla baş edebilmesi için daha kısa zamanda öğrenme becerilerine sahip olmaları temel gerekliliktir” görüşündedir. Bilgi toplumlarında gereksinim duyulan şey, gelişen teknolojiye hızlı bir şekilde uyum sağlayan, devamlı olarak kendini geliştiren, çözüm odaklı ve sorgulayan bireylerin yetiştirilmesidir (Demiralay& Karadeniz, 2008). Bu durum, kişilerin hangi yaşta olurlarsa olsunlar ihtiyaç duydukları bilgi ve becerileri öğrenmelerine imkân veren yaşam boyu öğrenme kavramının ortaya çıkmasına öncülük etmiştir (Coşkun & Demirel, 2012).

Türkiye' de alan yazın incelendiğinde, yaşam boyu öğrenme ile ilgili pek çok araştırma yapıldığı görülmektedir. Ancak bu araştırmalar farklı üniversitelerin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Güzel sanatlar alanında öğrenim gören öğrencilerle yapılan yaşam boyu öğrenme ile ilgili araştırmalar da

mevcuttur. Ancak bu araştırmalarda farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin yaşam boyu öğrenme durumları karşılaştırılmaktadır. Yapılan bu araştırmanın alan yazına katkı sağlayacağı ve resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerine yönelik yapılacak araştırmalara da ışık tutacağı umulmaktadır.

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir.

Bu amaca dayalı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri, yaşam boyu öğrenme eğilimi ölçeğine ait alt boyutların ortalamaları ne düzeydedir?
2. Resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri;
 - a) Cinsiyetlerine,
 - b) Öğrenim gördükleri üniversiteye,
 - c) Öğrenim gördükleri sınıf düzeyine,
 - d) Akademik başarılarına,
 - e) Öğrenim gördükleri programı tercih etme şekillerine,
 - f) Lisansüstü eğitim isteme durumlarına,
 - g) Sosyoekonomik düzeylerine,
 - h) Anne eğitim düzeyine,
 - ı) Baba eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

1.3.Araştırmanın Önemi

Günümüzde bilgilerin sürekli değişime uğraması, bireylerdeki öğrenme ihtiyacını arttırmakla beraber yaşam boyu öğrenmeyi gerekli kılmıştır. Bireylerde edinilen bilgilere sürekli yenisini katma ihtiyacı öğrenme kavramını da ön plana çıkarmıştır. Öğrenme becerilerinin kazandırılmasında en önemli görev ve sorumluluk elbette ki

öğretmenlerdedir. Öğretmen sadece bilgiyi aktaran değil, bilgiye ulaşmanın yollarını gösteren, öğrenmeyi öğreten bir rol üstlenmelidir. Bu bağlamda ülkemizde yeniliğe açık olan, kendini sürekli geliştiren, araştıran, bilgi üreten öğretmen adaylarının yetiştirilmesi son derece önemlidir. Nitekim yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip olan öğretmenler, bu niteliklere sahip öğrenciler yetiştirmede etkili olacaktır. Yapılan bu çalışma ile resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin, yaşam boyu öğrenme eğilimine yönelik yapılacak araştırmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin belirlenmesi ve yaşam boyu öğrenmeyi etkileyen değişkenlerin ortaya konulması mevcut durumu gözler önüne sererek öğrencilerin yaşam boyu öğrenme yeterliklerini geliştirmeye yönelik adımların atılması için bir başlangıç noktası olabilir.

1.4.Sayıtlar

1.Katılımcılar, araştırmada kullanılan veri toplama araçlarını içtenlikle yanıtlamışlardır.

1.5.Sınırlılıklar

1.Bu araştırma 2017–2018 öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.6.Tanımlar

Resim İş Öğretmeni: Eğitim kurum veya kuruluşlarında görev alan, öğrencilere ya da yetişkinlere resim - resim-iş ile ilgili bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazandıran kişidir.

Yaşam boyu öğrenme: Bireylerin bilgi, beceri, ilgi ve yeterliliklerini geliştirmek amacıyla kişisel, toplumsal, sosyal ve istihdam ile ilişkili bir yaklaşımla hayat boyu katıldığı her türlü öğrenme etkinliğidir (MEB, 2009).

Yaşam boyu öğrenme eğilimi: Yaşam boyu öğrenme eğilimini belirlemek amacıyla kullanılan ölçme aracından elde edilen sonuçlardır.

BÖLÜM II

2.KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Eğitim

Sözlük anlamı olarak ele alacak olursak eğitim; bireyde davranışsal olarak kendi yaşantısı aracılığıyla sistematik bir şekilde olumlu yönde değişim yaratma sürecidir (Demirel, 1993). Genel anlamıyla eğitim; bireyin mesleki öğretiminden ayrı olarak, bir bütün halinde gelişmesi anlamına gelmektedir. Eğitim, insanın hayatındaki maksatlarının medenileşmesini, duygusal tepkilerinin incelenmesini ve çağımızın sınırsız bilgileri ışığında, yaşadığı çevre ve kendi anlayışının olgunlaşmasını sağlayan bir olgudur (Akgün, 2015). Eğitim, bireyi belli amaçlar doğrultusunda yetiştirme süreci olarak da tanımlanabilir. Eğitim sürecinden geçen her birey kendi hazır bulunuşluk düzeyine göre bir değişme uğrar. Bu değişimler eğitim boyunca edinilen bilgi, beceri, tutum ve değerler aracılığıyla gerçekleşir (Fidan, 2012).

Bir ülkenin gelişip ilerlemesinde; toplumun rahat ve varlıklı bir şekilde yaşamasında öncelikli katkıyı eğitimin sağladığı herkes tarafından onaylanmış ve üzerinde tartışma gereksinimi dahi duyulmamış bir gerçektir (Çeliköz, 2004). Sosyal ve ekonomik alanlarda toplumların kalkınmasının gereklerinden biri de eğitimidir. Günümüzdeki teknolojik gelişmelere paralel olarak bireylerin ve toplumların bilgiye olan ihtiyaçları artmıştır (Alakuş & Mercin, 2007). İçinde bulunduğumuz yüzyılın eğitimden beklentisi, bilgilendirme değil, çocuğu kendi kendine öğrenme eylemini gerçekleştirecek yeterliliğe getirmek ve öğrenmeyi öğretmektir. Öğrenmeyi öğrenme, ifade edilebilecek en yalın anlamıyla; mevcut bilgi donanımını kullanarak, yeni öğrenmeler için gereksinim duyulacak bilgileri, tek başlarına üretebilme yeterliliğidir. Eğitim aynı zamanda insanın; güzel ve farklı düşünme, beceri ve yeteneklerinin, değer yargılarının da geliştirilmesidir (Delier, 2005). Bir toplumun yenilik ve çağdaşlaşmaya yabancı kalmaması için en önemli araçlardan biri eğitimidir (Özsoy, 2007). Daşdağ(2009), bireye yaşamı boyunca gerekli olacak davranışları kazandırma görevini üstlenen eğitimin, nitelikli verildiği zaman, bireylerin zihinsel ve el becerilerini, yaratıcılıklarını geliştirerek, onların içinde

buldukları ortama uygun davranışları elde etmelerine yardım edeceği görüşündedir. Özsoy(2007) ise, eğitimin, insana yapılan uzun vadeli bir yatırım olduğunu bireyin, yaratıcılık ile yeteneklerini ortaya çıkarması ve geliştirmesinde, kendini ifade etmesinin sağlanmasında tartışılmaz bir yeri olduğunu vurgulamaktadır.

2.2.Sanat

İnsanlığın var oluşuna paralel bir çizgi oluşturan sanat kavramı, primitif çağlarda bir ifade aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzden takriben 17.000 yıl öncesinde Lascaux ve Altamira mağaralarının kalsit duvarlarına, birtakım korku ve kaygılarla yapılmış olan duvar resimleri, insanlığın sanata ne denli gereksiniminin olduğunu gösteren en önemli belge niteliğindedir. İnsanlığın var oluşuyla doğmuş ve günümüze kadar birçok aşamalardan geçmiş olan sanat, öznel yapısında barındırdığı nitelikler sayesinde, toplumların modernleşme sürecine yadsınamaz katkılar sağlamaktadır (Ateş, 2014).

Dünya var olduğundan bu yana sanat, toplumların su gibi gereksinim duyduğu bir temel ihtiyaç hâline gelmiştir. Sanatın varlığıyla birlikte insanlar kendilerine güvenen, üretken, adaletli bireyler olacaklarken, yokluğunda ise beşeri ve sosyal ilişkilerdeki kopukluklar nedeniyle evreni bir bütün olarak algılayamayan bireyler olarak karşımıza çıkacaklardır. “Sanatı eksiksiz bir şekilde tanımlayabilmek çok güçtür. Çünkü sanat, nesnel dünyanın, insanların bilinçaltına yansıttıkları estetik çözümlerle ile yakın ilişkilidir ve öznel, göreceli değerlere dayanır” (Şişman, 2011).

Sanat Aytaç’a (1981) göre; “İnsanların, doğa karşısındaki duygu ve düşüncelerini çizgi, renk, biçim, ses, söz ve ritim gibi araçlarla güzel ve etkili şekilde, kişisel bir üslupla ifade etme çabasından doğan ruhsal bir faaliyettir” (Akt. Artut, 2001, s.20). Ersoy(2002) sanat ile ilgili “Bireylerin ruhsal yaşamlarındaki karanlıkları aydınlatarak, insana estetik haz veren sanat, insanın eğlenmesini ve oyalanmasını sağlamaktadır. Yazılan bir roman bilindik insan ilişkilerini, olayları derinlemesine inceleyere bize önderlik eder. Bütün insanlarda aynı heyecanı, aynı duyguları hissettirerek bir şehrin, kesimin ya da ulusun insanlarına yaşama bilinci aşılıyarak birbirlerine yakınlaşmalarını ve birlik olmalarını destekler. Ayrıca sanat sanatçının oluşturduğu konu ve tipler aracılığı ile yaşamımızı zenginleştirir” görüşündedir.

Sanat bireylere yaşamlarının her anında varlığını hissettirir. Duvarlarımızı süsleyen bir tablo, otel ya da şık mekânlarda karşılaştığımız seramik bir vazo, kitap kapaklarında yer alan grafik tasarımlar veya resimler, dinlemekten zevk aldığımız müzikler hatta marketlerde yer alan ürün ambalajları sanatın yaşamımızda ve neredeyse bulunduğumuz tüm ortamlarda var olduğunun göstergesidir (Ayaydın, Gökay Yılmaz, Tuna, Üstün ve Vural, 2011). “Sanat biçimleri ve tasarım ürünleri bireylere bir sabah kahvaltısı tabağında, elbiselerinde, mobilyalarında, sofrta takımlarında görünür. Bireyler nereye bakarlarsa baksınlar sanat ve tasarım çalışmalarını görebilirler” (Brommer & Horn, 1985' dan Akt: Alakuş & Mercin, 2007: 2).

2.2.1.Sanatın Önemi

“Sanat bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği yapabilmeyi, doğruyu ifade edip seçebilmeyi, bir işi başlayıp bitirme sevincini tatmayı, paylaşmayı, öğrenme isteğinin artmasını ve üretken olmayı sağladığı için önemli ve gereklidir” (Erbay, 2000). Ayrıca sanat “Her zaman, farklı ülkelerden ve kültürlerden insanların, farklı cinsler, farklı sosyal, etnik ya da güç grupları arasında köprü kurar. Sanat, insanlar arasındaki farklılıkları, çatışmaları ve baskıları bir tarafa bırakır ve onların birlikte yaşayabilme becerilerini denemelerini sağlar” (Castells, 2001). Bu anlamda sanatın din, dil, ırk vb. konularda ayırım yapmadan, tüm dünyada insanların kullandığı görsel bir dil olduğunu söyleyebiliriz.

Sanat insanlara günlük yaşamda varlığını hissettirir. Hiç resim yapmamış veya bir sergi gezmemiş bir kişi, odası için bir tablo alacağı vakit, dikkatlice seçim yapar. Hiç müzik eğitimi almamış bir anne bebeğine ninni söylerken, sesinin en güzel tonunu kullanmaya özen gösterir. Ayrıca sanat modada, tasarım ürünlerde, mimaride ve eğlence sanatlarında önemli kazançlar sağlayan bir sanayi niteliğindedir. Bu anlamda sanatın güçlü bir ekonomik kaynak olabildiğini söyleyebiliriz. Aynı zamanda sanat, hayatımızın önemli parçalarından olan eğitim ve öğrenme eylemine de önemli zenginlik katar. Sanatın farklı dalları, farklı duyguların ışığında ortaya çıkar ve kendini farklı araçlarla ortaya koyar. Sanat, kültürün oluşması ve uygarlığın gelişmesi için de önemli bir yere sahiptir. Sanat disiplini bir toplumun kültürüne farklı katkılar eklemenin yanı sıra bireylerin üretken ve yaratıcı olmalarını sağlar. Bilme ve öğrenmenin en güzel yollarından biri de şüphesiz

sanatla gerçekleŝendir. Bireyler bir sanat ürünü oluŝtururken kendisinin ve çevresinin farkına vararak, hem kendini nasıl ifade edeceğini hem de çevresiyle nasıl iletişim kuracağını öğrenir (Buyurgan & Mercin, 2010).

2.2.2.Sanat Eğitimi

İnsanın hayatında en az eğitim kadar önemli olduğu kabul edilebilecek olan bir olgu da sanat olgusudur. Bireye verilen eğitim programları içerisinde, sanat ile ilgili bir şeyler olmalı ve sanat-eğitim ikilisi, bireye modern çağın gerektirdiği gibi sanat ile iç içe bir yaşam tarzı benimsemesine yardımcı olmalıdır (Gökdemir, 2017). Uçan(2002), sanat eğitimini “Bireylerin kendi yaŝantılarını amaçlı ve yöntemli olarak, olumlu yönde deđiŝtirip geliştirme süreci” olarak tanımlayarak, sanat eğitiminin genel ve eğitimsel iŝlevleriyle, insanların ve toplumların eğitimine anlamlı katkı ve yarar sağladığını belirtmiŝtir.

Sanat, insanın yaŝantısının her alanında karşılaştığı ve çevreyle bir denge kurmasını sağlayan önemli bir kavramdır. Sanata yönelen insan kendini gerçekleştirme imkânı bulur. Eğer insan duygularıyla hareket eden bir varlık olmasaydı sanat, gereksiz ve anlamsız olurdu. İnsan hayatında bu denli önemli bir yere sahip olan sanatın eğitiminin de kuŝkusuz çok önemli olduğundan söz edilebilir (Aslan & Gökdemir, 2018). Alakuş ve Mercin'e (2009) göre sanat eğitiminin, kişinin kendini ifade etmesi, başkalarını anlayabilmesi, yaratıcı düşünebilmesi, problemlere karşı çözüm önerileri geliştirebilmesi, sanata ve sanatçıya değer vermesi ve diğer disiplinlerle iş birliği sağlayarak öğrenebilmesi açısından bir gereklilik olduğu söylenebilir.

Sanat eğitimi, genel eğitimin vazgeçilmez bir parçasıdır. Bunu algılamak ve uygulamak her aydının sorumluluklarından biridir. Sanatın halk kültürünün ve günlük yaşamın estetik birikimi ile beslenmesi, kültür ve uygarlığın sanat yoluyla ölümsüzleŝmesi bireylere çocuk yaşta sanat sevgisinin ve sanat bilincinin oluŝturulmasıyla mümkündür (Gökbulut, 2005).

2.2.3.Sanat Eğitiminin Amaçları

Sanat eğitiminin birçok amacı vardır. Bu amaçların en önemlileri; çağdaş ve özgür bireylerin oluşturduğu duyarlı bir toplum yaratma çabası, insan ruhunun yüceltilerek ruhsal ihtiyaçlarının karşılanmasıdır (Artut, 2009).

Sanat eğitimi, insanı kendi değerleri içinde var ederek, insanlara görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı öğretmek; yaratıcı, çağdaş ve çağcıl insan anlayışına uygun nesiller yetiştirmeyi amaçlar. İnsanların çevresini algılayabilmesi ve onu biçimlendirebilmesi de sanat eğitiminin amaçları arasındadır. Ayrıca bakmayı değil görmeyi, duymayı değil işitmeyi ve elle yoklamayı değil dokunulana duyumsamayı bilmek yaratıcılığın ilk aşamalarındandır (Erinç, 2004; San, 2004).

Sanat eğitiminin amaçlarının gerçekleştirilmesi için, sadece sınıf ortamından değil; müzelerden, galerilerden ve sanatçı atölyelerinden de yararlanmak gerekir. Bu durum eğitimin niteliğinin artırılmasında önemli rol oynar (Mercin, 2002).

2.2.4.Sanat Eğitiminin Gerekliliği

Sanat eğitimi, insanın yaratıcılık gücünü ve kapasitesini geliştirmek, estetik düşünce ve estetik bilinç uyandırmak açısından önemlidir. Sanatın, insanların sosyal hayattaki ilişkilerini dengelediği, iş birliği ve dayanışmayı sağladığı, doğru seçimler yapmaya yönlendirdiği, ifade etmeyi ve üretken olmayı sağladığı için gerekli olduğu söylenebilir (Yolcu, 2009). Sanat eğitimini gerekli kılan nedenlerden biri de insanın düşüncelerini ve fikirlerini engelleyecek davranışları reddetmesi ve bireyde değerler sisteminin oluşmasını sağlamasıdır. Bireylerin estetik duyarlılık kazanması, karşı görüşlere saygı göstermesi, farklı kültürlere değer vermesi, sanat eserlerini koruma bilincini kazanması ve evrensel bir değeri paylaşması vb. gibi davranışları kazanması sanat eğitiminin zamanında verilmesi ile mümkün olmaktadır (Alakuş & Mercin, 2007).

Sanatın bireye kazandırdıkları ve sanat eğitiminin niçin gerekli olduğu hususunda Kırıñoğlu(2002), sanat yolu ile bireyin iç dünyasında elde ettiği birikimlerin dışavurum olanağı kazanacağı ve bu sayede ruh aktarımının kolaylaşacağı görüşündedir. Sonuçta

kişinin kendini kanıtlaması ve kimliğini bulması kolaylaşacaktır. Kişiyi her alanda kullanabileceği yaratıcı davranışı, estetik ve pratik yargı gücünü geliştirmek için sanat eğitiminin gerekliliği kaçınılmazdır. Ayrıca bu amaçla uygulanacak bir eğitim, kişinin sanatsal anlamda bir üretici veya tüketici olarak içinde yaşadığı kültüre katkı sağlamasının da yolunu açacaktır (Akt. Ateş, 2014: 24).

Sanat ve sanat eğitiminin, her yaş grubundaki bireyler için gerekli olduğu ve insan hayatında önemli bir yerinin olduğu söylenebilir. Sanat, insanların sosyal ilişkilerini geliştirmesi, çevresindeki insanlarla işbirliği ve yardımlaşma içerisinde olması, en uygun olanı tercih etmesi ve doğru ifade edebilmesi, bir işe başlayıp o işi bitirme zevkini tattırması, üretici olmayı ve doğru ifade edebilmeyi sağlaması açısından herkese gereklidir (Çatıkkaş, 2014).

2.3.Görsel Sanatlar Eğitimi

Yeni neslin sanatsal gelişimi için, genel eğitim sistemi içinde görsel sanatlar eğitimine gösterilmekte olan ilgi düzeyi son derece önemlidir. Eğitim bireylerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor yaşamları ile ilişkilidir ve farklı işlevlerinden dolayı bu yaşam alanları birbiriyle etkileşim içindedir. Bu nedenle genel eğitimde görsel sanatların yerinin doğru belirlenmesinde yarar vardır (San, 1983).

Görsel sanatlar eğitimi, sanatsal konuda değişik donanımlar kazandırmasının yanı sıra kişiye kendini ifade etme becerisi kazanmada da kolaylık sağlayan, ruh dinginliği veren ve farklı psikomotor beceriler kazandıran bir eğitim sürecidir (Erim & Caferoğlu, 2012). Ülkemiz de dahil olmak üzere, dünyadaki bütün toplumlarda görsel sanatların önemi hiç küçümsenmeyecek kadar büyüktür. Görsel sanatlar bireyin yaşamına renklilik ve canlılık katar. İnsana hayatında kendini gerçekleştirme konusunda yardımcı olur. Ayrıca görsel sanatlar, kendimizi ve toplumumuzu yansıtmamız için önemli bir ayna niteliğindedir (Özsoy, 2003'ten Akt: Gökdemir, 2017:34).

Görsel okuryazarlığa sahip, teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde kullanan, etik davranış gösteren, kültür ve sanat gelişmelerini izleyen, kültürel mirasın değerini bilen ve koruyan, algı ve estetik bilincine sahip, temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi,

beceri ve anlayışa sahip, öğrenmeye ve uygulamaya istekli bireyler, görsel sanatlarla ilgilenen kişilerde bulunması gereken özelliklerdendir (MEB, 2018).

Okullardaki görsel sanatlar dersleri incelendiğinde çoğu kez kalem, kâğıt ve boyalardan oluşan sınırlı çalışma etkinlikleri gözlenmektedir. Yaratıcılığı ve hayal gücünü destekleyen, katılımın tam olarak sağlandığı uygulamalı etkinliklere çok az rastlanmaktadır. Bu durumun ortadan kalkması için ders öğretmenlerinin pedagojik yeterliliğe ve kendini geliştirerek alanıyla ilgili yeterli donanıma sahip olması önemlidir ancak göz ardı edilmeyecek bazı koşulların da iyileştirilmesi gerekmektedir. Bu koşullardan bazıları, fiziksel ortamın iyileştirilmesi, ders saatlerinin arttırılması, sınıf mevcudunun istenilen sayıya düşürülmesi ve ekonomik şartların iyileştirilmesi şeklinde ifade edilebilir.

Bireyler fizyolojik ihtiyaçları kadar sanata da ihtiyaç duymalıdır. Nitekim sanat ruhun doyurulması ve kaliteli bir yaşam için olmazsa olmazlar arasındadır. Sanata, sanat eğitime ve dolayısıyla görsel sanatlar eğitime gereken önemin verilmesi ile ülkemizin istenilen çağdaş toplum seviyesine ulaşması kaçınılmaz olacaktır.

2.3.1. Görsel Sanat Eğitiminde Yaşam Boyu Öğrenmenin Önemi

Çocukların iyi bir eğitim alması amacıyla, gelişen teknoloji çağında, eğitimin her alanında gelişim ve değişim yaşanmaktadır. Çocukların gelişimleri süresince önem teşkil eden alanlardan biri de sanat eğitimidir. Sanat eğitimi, çok yönlü ve farklı yeteneklerin gelişmesine imkân sunarken, yaratıcılık ve estetik duyguların desteklenmesi bakımından da önemlidir. Ülkemizde sanat eğitimi, okullarda önceden resim-iş ya da resim olarak bilinen ancak 2006 yılından sonra 'Görsel Sanatlar Eğitimi' olarak isim değiştiren derslerle verilmektedir. Görsel sanatlar eğitimi, okul öncesinden üniversite düzeyine kadar uygulanan örgün ve yaygın biçimiyle, teknoloji çağı diye nitelenen yirmi birinci yüzyılın önemli eğitim alanlarından biridir (Daşdağ, Altay Yorulmaz ve Özkılıç, 2017). Artut (2013), görsel sanatlar eğitimi "Okullarda görsel sanatlar eğitimi genel eğitimin bir parçası olarak görülmekle birlikte kendine özgü, kendine özel eğitim yöntemi ve teknikleri olan bir alandır. Öğrenciler için bu ders, düşünsel, bilişsel, duyuşsal ve bedensel etkinlikler

içinde bulunarak kendilerini ifade etmeye olanak sağlayan çok yönlü önemli sanatsal bir araçtır” şeklinde tanımlamaktadır.

Eğitim çok yönlüdür ve bireyler bu yönlerden biri olan görsel sanatlar eğitimine de ihtiyaç duymaktadır. Görsel sanatlar eğitimi, okullarda öğrencilerin eğlenerek zaman geçirmesini ve öğrenmesini sağlamakla beraber çocukların hayal gücünün gelişmesi ve yaratıcı bireyler olmaları bakımından da önemlidir. Görsel sanatlar eğitiminin fazla önem teşkil ettiği kademeler anaokulu ve ilkokul olarak bilinmektedir. Çocukların bu dönemlerde çizdikleri resimler kendilerini tanımladıklarından ve düşündüklerini soyut veya somut ifade ettiklerinden dolayı önemlidir. Resim yapan çocuk, bir olayı, bir eşyayı, bir düşüncüyü kâğıt üzerine çizgi ve renklerle canlandırır ve bu durumdan hoşlanır, duygu ve düşüncelerini anlatan çocuk daha istekli olmakta ve güven duygusu artmaktadır (Sezer, 2001).

Bireyin eğitimi, doğumundan ölümüne kadar devam eden bir süreçte gerçekleşir. Bu süreçteki eğitimler; “meslek edinmeden önce”, “mesleğini uygularken” ve “meslek sonrası” olarak sıralanabilir. Buna “yaşam boyu eğitim” denilebilir. “Yaşam boyu sanat eğitimi, sadece örgün eğitimle değil aynı zamanda sergiler, müzeler, kitap, dergi, yayın ve her türlü görsel-işitsel iletişim araçları ile desteklenmelidir” (Alakuş, 2002). Erinç'e (1998) göre “Sanat eğitimi insanlarda duyarlılık sınırlarını zorlar, o sınırın daha genişlemesini olanaklı kılar. Bu yolla insan kendini bir kez de bu yönü ile tanıma olanağı bulur ve kişi olma, olabilme yolunda daha bilinçle ilerler.”

Çocukların yaşamlarında sanatla iç içe olmaları ya da okullardaki görsel sanatlar dersine ilgi duyarak resimler yapmaları onların ileride sanatçı ya da ressam olacakları anlamına gelmez. Çünkü ne sanat eğitiminin ne de görsel sanatlar eğitiminin böyle bir amacı yoktur. Sanat eğitimi ve görsel sanatlar eğitiminde, çocukların yaratıcı düşünmeleri, yeteneklerini geliştirmeleri, estetik beğeniye ve sanatsal okuryazarlığa sahip olmaları, kendine güvenen birer yetişkin olmaları amaçlanır. Görsel sanatlar eğitimi öğretmenlerinin de bu nitelikleri taşıması, bu amaçların gerçekleşmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle görsel sanatlar öğretmeni olacak bireylerin çağa ayak uyduran ve yaşam boyu öğrenen birer birey olmalarının yanı sıra çocukların çok yönlü ve farklı yeteneklerinin

gelişmesinde etkili olacağından her alanda donanımlı olması eğitimin kalitesini ve verimliliğini arttıracaktır.

2.4.Yaşam Boyu Öğrenme

Teknoloji, iletişim ve bilgi çağı diye adlandırılan günümüz dünyasında, belirli yeteneklere sahip, nitelikli insanları yetiştirme çabası, dünya ülkelerinin ortak istekleri arasındadır. Sınırların kalkmaya, ülkelerin bütünleşmeye ve ortak çalışmaya başladığı bir dönemde günümüz gençliği, yarınların sistemini kurmada önemli roller üstlenecektir. Her bireyin ve özellikle gençlerimizin, değişen toplumların şartlarına ayak uydurabilmiş ve gereksinimlerine cevap verecek bilgi, becerilerle donatılmış, üretken ve nitelikli olmaları gerekmektedir. Bu durumda bir yaşam süresince öğretime ve eğitime ihtiyaç hissedilmektedir. Buna “sürekli eğitim – yaşam boyu eğitim” denilmektedir (Küçükahmet, 2005).

Yaşam boyu öğrenme kavramını pek çok araştırmacı ve kurum farklı şekillerde tanımlamışlardır. Mesleki, sosyal ya da bireysel olarak insanların bilgi beceri ve yeterliklerini yaşamları boyunca geliştirmeyi amaçlayan tüm etkinlikler yaşam boyu öğrenme olarak tanımlanabilir (Avrupa Komisyonu, 2002). Demirel'e (2009) göre yaşam boyu öğrenme, “Bireyin potansiyelini ve yeterliklerini yaşamı boyunca geliştiren devamlı bir süreçken; Sönmez'e (2007) göre yaşam boyu öğrenme bireyin kendini geliştirmesine yönelik her tür öğrenme ortamından yararlanarak bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklar kazanmasını öngören bir anlayışın ifadesidir. Yaşam boyu öğrenime baktığımızda üç tür eğitimin olduğu görülür. Birincisi okullarda bir müfredat dahilinde verilen eğitimidir (formal). İkincisi okul dışında daha çok mesleki becerileri geliştirmeye dayalı diploma yerine sertifika veya yeterlik belgesi verilen eğitimlerdir (nonformal). Üçüncüsü ise bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda ya zayıf oldukları bir alanı güçlendirmek, ya da sevdikleri bir konuda daha çok bilgi ve yetenek sahibi olmak üzere aldıkları eğitimidir (informal). İlk ikisi toplumsal iken sonuncusu bireyseldir. İlk ikisi yönetim tarafından toplum için düşünülür ve gerçekleştirilirken üçüncüsü bireylerden gelen talep doğrultusunda şekillenmektedir. Dolayısıyla daha esnektir ve ilki kadar kurumsal olmazlar. Üçüncüsü birey haklarının ve demokrasinin gelişmiş olduğu ülkelerde daha yaygındır (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi [MEGEP], 2007). Candy

(2003:11) formal eğitimin yanı sıra informal eğitimi de kapsayan yaşam boyu öğrenmeyi, kişilerin yaşamları boyunca karşılaştıkları her türlü bilgi, değer, beceri ve niteliğin kazanıldığı ve bunların günlük yaşamda uygulanabildiği süreç olarak görmektedir. Yaşam boyu öğrenmeyle ilgili bir diğer tanım ise Aktan(2007) tarafından şu şekilde yapılmıştır: “Yaşam boyu öğrenme çocukluktan emekliliğe kadar sürekli öğrenmeyi ifade eden bir kavramdır. Yaşam boyu öğrenme, formal öğrenmenin (ilk ve orta öğretim kurumlarında, üniversitelerde verilen eğitim) yanı sıra informal öğrenmeyi de (aile içi eğitim, topluluk içinde öğrenme vs.) içerir.”

Yaşam boyu öğrenme üzerinde farkındalık hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kendini göstermektedir. Avrupa birliği, çeşitli alanlardaki eğitim projelerini, üye ülkelerin gelişmesi ve aralarındaki işbirliğinin kuvvetlenmesi amacıyla desteklemektedir. 2000 yılında “Yaşam Boyu Öğrenme Memorandumu” nu kabul eden Avrupa Komisyonu, bu metni hayata geçirirerek ve tüm ülkelerde tartışmaya açarak yaşam boyu öğrenmenin gelişimine katkıda bulunmuştur (Turan, 2005). Hayatımızın her alanında meydana gelen gelişmeler, hem toplumun ihtiyaçlarını hem de ihtiyaç duyulan insan profilini de etkilemiştir. Artık bilgi önemsenmekte ve problemlerin çözümünde bilgiyi kullanma yoluna giden kişilere ihtiyaç duyulmaktadır (Odabaş & Polat, 2008). Bu durumun sonucu olarak, bireyler sürekli yeni şeyler öğrenme ve eğitimde en üst seviyeye ulaşma isteği içindedirler.

Bağcı(2007) yaşam boyu öğrenmeyi, “Çağımızda uygulanan eğitim politikalarını yönlendiren çağdaş bir olgu”olarak tanımlamıştır. Yaşam boyu öğrenmede eğitim politikaları belirlenirken ihtiyaçlara göre hareket edilmelidir (Candy, 1994'ten Akt: Ayaz & Ünal, 2016:2). Öğrenmeyi öğrenen, çok yönlü düşünebilen, problemleri çözme ve etkili iletişim becerisine sahip, bilgi üreten, farklılıklara değer verme ve yaratıcı ve eleştirel düşünebilen gibi nitelikler yaşam boyu öğrenme ile sağlanabilir ve bu konularda eğitim programlarının öğrencilere rehberlik etmesi gerekmektedir (Özden, 2005).

Okullara yeni işlevler yüklemek, okul öğrencilerinin yaşam boyu öğrenmeye olan ilgisini ve yeteneğini geliştirmek, değişik içerik ve öğrenme biçimleri üretmek yaşam boyu öğrenme için gereklidir. Ayrıca örgün eğitim, bireylere kendi kendilerine öğrenmelerini

sağlayacak seçenekler sunmalı ve okul ile öğrenme arasında olumlu ilişki kurarak toplum yaşamı ile öğretmeni bütünleştirmelidir (Okçabol, 2006).

Yaşam boyu öğrenmenin ülkemizde daha yaygın hale gelmesi, yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen faaliyetlerin arttırılması ve bireylerin bu faaliyetlere katılım sağlamaları için Akbaş ve Özdemir(2002), bazı önerilerde bulunmuşlardır. Bunlar:

1. Yaşam boyu öğrenme dünyadaki ekonomik gelişmeler nedeniyle iş imkânlarının ve verimliliğin arttırılmasına yönelik olmalıdır.
2. Özel sektör ve kişisel yatırımcılar yaşam boyu eğitimle ilgili yatırımlar konusunda teşvik edilmelidir.
3. Liseden sonra iş yaşamında faaliyet göstermek isteyenlere yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
4. Eğitim ve öğretimden yararlanamamış bireylerin bu imkânlardan yararlanması yaşam boyu öğrenme ile sağlanmalıdır.
5. Bireylerin kendi kendine öğrenme becerilerini geliştirmek ve yaşam boyu öğrenen bireyler olmaları mecburi eğitim ile sağlanmalıdır.
7. Yaşam boyu öğrenme farkındalığının arttırılması için farklı etkinlikler ve medya gücü kullanılmalıdır.
8. İnsanlar kendi kişisel gelişimlerinden sorumlu oldukları için onlara danışma ve rehberlik hizmeti verilmelidir.
9. İnsanlara çoklu ortam yazılımları ile bilgiye erişimin nasıl sağlandığı gösterilebilir.
10. Bilişim teknolojileriokullarda ve yapılan tüm etkinliklerde aktif olarakkullanılmalıdır.

2.4.1.Yaşam Boyu Öğrenmenin Amacı ve Önemi

Bireylerin kapasitelerini geliştirmelerine yardımcı olmak ve yaşam kalitelerini güçlendirmek yaşam boyu öğrenmenin temel amacıdır (Demirel, 2009). Bireyler doğumdan ölüme kadar farklı gelişim dönemleri içinde bulunurlar. Yaşam boyu öğrenmenin amacı, bireylerin yaşam kalitesini arttırmak ve yaşamının değişik dönemlerine uyum sağlayabilmesi için bilgi ve beceri kazanmasını sağlamaktır. Ayrıca öğrenmede fırsatlar yaratarak bireylerin gelişimlerini sağlamalarına yardımcı olmak, ekonomik

gelişimi ve toplumsal bütünleşmeyi sağlamak yaşam boyu öğrenmenin üç temel amacı arasında yer alır (Turan, 2005).

Yaşam boyu öğrenme, bireylerin çağa ayak uyabilmelerini, toplumda yaşamlarının kontrolünü sağlayabilmelerini, ekonomik ve sosyal hayatın tüm evrelerine aktif bir şekilde katılmalarını amaçlamaktadır (MEB, 2009).

Bilginin hızla gelişip değişebildiği çağımızda, insanlar bu hıza ayak uydurmaamacı ile sürekli yeni bilgiler öğrenme ihtiyacı hissetmektedir. Bu öğrenmeler, formal eğitimdeki okul sınırlarını aşarak, yaşam boyu ve her yerde devam eden bir eğitim sürecini kapsamaktadır. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde eğitim sistemleri geliştirilerek, eğitimin insan yaşamının sadece belirli dönemleri ile sınırlanmayan ve bireylerin ihtiyaç duydukları bilgi ve becerileri her yaşta öğrenmelerini mümkün kılan yaşam boyu öğrenme kavramı önemsenmiştir (Ayaz, 2016). “Yaşam boyu öğrenme kavramı hem ulusal hem uluslararası pek çok kurum ve kuruluş (UNESCO, AB, OECD, ILO gibi) çalışmalarında da yer almıştır” (Beycioğlu & Konan, 2008). “Ayrıca diğer uluslararası ortaklıklarla karşılaştırıldığında Avrupa Birliği’nin, özellikle yaşam boyu öğrenme sistemlerinin uygulanmasında uluslararası alanda daha etkin olduğu görülmektedir” (Lee, Tayer ve Madyun, 2008' dan Akt:Coşkun & Demirel, 2012:1).

Yaşam boyu öğrenme, bilgi toplumu olmanın gereği olarak yaşamımızın bir parçasıdır. Toplumların gelişimi, değişimi ve rekabet içinde olmaları bakımından insanların yaşam boyu öğrenmedeki aktiflikleri son derece önemlidir. Küreselleşmenin ve bilgi toplumu olmanın bir sonucu olarak, disiplinler arası yaratıcı ve soyut düşünebilen, entellektüel esnekliği olan, karmaşık sistemlere bilgi işleyebilen, bireylerin yetiştirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır (Balay, 2004). Bilginin ve bilgili olmanın, bilgi aktarımından ziyade bilgiye ulaşma yollarının öğretilmesinin önemsendiği yaşadığımız döneme bilgi çağı ve bu çağın gereklerini yerine getiren toplumlara ise bilgi toplumu denilmektedir. Toplumun başarılı kabul ettiği bireylerin özellikleri; herhangi bir sorunla karşılaştığında ihtiyaç duyduğu bilgiye ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi kendine uyarlayabilen, yeni bilgiler edinerek bu bilgileri aktif kullanabilen şeklinde ifade edilebilir. Bu özelliklere sahip olan bireylerin yaşam boyu öğrenme yeteneğine sahip olduğu söylenebilir (Berberoğlu, 2010).

2.4.2.Yaşam Boyu Öğrenme Tarihsel Gelişimi

Yaşam boyu öğrenme günümüzde pek çok ülkenin eğitim politikalarında önemle durduğu bir kavramdır. Her ne kadar 21. yüzyıldaki değişim ve gelişimlere bağlı olarak çıkan bir kavram olarak gözüke de aslında yaşam boyu öğrenme fikri antik zamanlara kadar gitmektedir. Platon'un "Cumhuriyet" adlı eserinde öğrenmenin yaşamın kendisiyle sürekli olduğundan, toplumların yetişkin eğitimine yönelik etkinlikler geliştirildiğinden bahsedilmektedir. 1920'lerde Dewey, Lindeman ve Yeaxle tarafından yaşam boyu eğitim fikri; günlük yaşamın bir parçası olarak görülmüştür. Böylece eğitim ve öğretim kavramları okulun dışına çıkarak yer, zaman ve yaş gözetilmeden yaşamın sürekli ve kalıcı parçası olduğu vurgulanmıştır (Ayhan, 2006).

Yaşam boyu öğrenme, 1970 yılında UNESCO Konferansı'nda sunulan 'Yaşam Boyu Öğrenmeye Giriş' isimli bildiride eğitimde yeniden yapılandırmada anahtar kavram olarak ilk kez Paul Lengrand tarafından gündeme gelmiştir. 1972'de 'Uluslararası Eğitimi Geliştirme Komisyonu'nun, "Dünya Eğitiminin Bugünü ve Yarını" adlı yaşam boyu öğrenmenin gerekliliğine dikkat çeken bir rapor yayınlanmıştır (Odabaş & Polat, 2008).

Yaşam boyu öğrenme "1990 yılından beri Avrupa Birliği İstihdam Stratejisi'nin önemli bir parçası haline gelmiştir. 1996 yılı Avrupa Parlamentosu tarafından 'Yaşam Boyu Öğrenme Yılı' ilan edilerek 1998 yılından beri Avrupa İstihdam rehberinde, yaşam boyu öğrenmenin istihdam açısından önemine değinilmiştir. Her sene yaşam boyu öğrenme ile ilgili faaliyetlere yer veren üye ülkeler, istihdam konusunda ulusal eylem planı hazırlamaktadır. Avrupa Birliği'nin en temel istihdam konularının planlanarak önemli kararların alındığı Lizbon Zirvesi'nde yaşam boyu öğrenmeye ağırlık verilmesi gerektiği belirtilmiştir" (Gündoğan,2003). 2000 yılında yapılan, yaşam boyu öğrenmenin temel unsurlardan biri olarak gösterildiği, Avrupa Konseyi toplantısı üye ülkelerin devlet başkanlarınca imzalanmıştır. 2001 yılının başında üye ve aday ülkeler tarafından tartışılan Memorandum, 2001 yılının sonunda "Yaşam Boyu Öğrenme Gerçekliği Alanında Avrupalı Olmak" şekli ile yayınlanmıştır. 2002 yılında, "Yaşam Boyu Öğrenme Kararı" devlet ve hükümet başkanları tarafından kabul edilmiş olup Avrupa Komisyonu yaşam boyu eğitimini, kişisel ve mesleki gelişim için bir araç olarak görmüştür (Kıvrak, 2007).

Yaşam Boyu Öğrenme Memorandumun içerdiği maddeler şu şekilde ifade edilebilir (Avrupa Komisyonu, 2000):

1. Herkes için temel beceriler kapsamında tüm bireylerin iş, aile ve toplum yaşamına katılabilmesi için gereken temel beceriler geliştirilmelidir.
2. İnsan, Avrupa'nın en önemli değeri olarak görüldüğünden öğrenme alanındaki para ve zaman yatırımlarının artırılması gerekmektedir.
3. Öğrenme sürekliliğinin sağlanabilmesi için öğretme ve öğrenme yöntemleri yenilikle planlanmalıdır.
4. Yaygın eğitimin önemszenmesi, iyileştirilmesi ve öğrenmeye değer verilmesi gerekmektedir.
5. Bireylerin iyi kalitede bilgi ve önerilere kolayca ulaşabilmesi için rehberlik ve danışmanlığın sağlanması gerekmektedir.
6. Yaşam boyu öğrenme fırsatlarının bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı tesisler ile kendi toplumlarında mümkün olduğunca yakından sağlanması, öğrenmenin eve yakın hale getirilmesi sağlanmalıdır.

2.4.3.Yaşam Boyu Öğrenmenin İlkeleri

Öğrenme insanların tüm yaşamı boyunca devam ettiğinden yalnız okulda değil; evde, müzede, kütüphanede, spor etkinliklerinde vb. gerçekleşir. Bu nedenle bilinçli ve istekli bir şekilde yaşam boyu öğrenmeye açık olmak, yaşam boyu öğrenmenin temel ilkesi olarak kabul edilebilir (Koç, 2005).

Sekizinci beş yıllık kalkınma planı, yaşam boyu eğitim veya örgün olmayan eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu'nda, Devlet Planlama Teşkilatı yaşam boy öğrenme ilkelerini şu şekilde ifade etmiştir (Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], 2001):

Ansiklopedik Bilgilere Son Verilmesi: Eğitimde aktif olmayı, bağımsız öğrenmeyi, yaratıcı ve girişken olmayı, bireyin kapasitesini geliştirmeyi amaçlayan yaşam boyu öğrenme, ezber bilgilere karşıdır. Ezber ve ansiklopedik bilgiler zamanla eskimekte ve ayrıca mantıksal gelişmeyi engellemektedir.

Okumaz-Yazmazlığa Son Verilmesi: Yaşam boyu eğitimin en büyük engeli bireylerin okuryazar olmamasıdır. Bireylerin bilgileri öğrenmede, sürekli eğitimde aynı zamanda toplumsal ve iş yaşamını geliştirmede gerekli olan okuryazarlık herkes için zorunludur, temel bir haktır ve herkese sağlanmalıdır.

Bilgilerin Geleneksel Yollarla Aktarılmasına Son Verilmesi: Bilimsellikten yoksun, çoğu kez tecrübelerce bulunan hatalı bilgiler, özellikle aile ve toplum rolleri, sağlık, cinsiyet vb. konularda yaygındır. Öğrenmeyi öğrenmek, çağa ayak uydurmak, sorunları çözmek ve beyin teknolojisini geliştirmek için sistemli bilgiler gerekmektedir.

Aşırı Uzlaşmaya Son Verilmesi: Bireylere sorunlarla karşılaşınca çözebileceği, beyin teknolojisini geliştirecek geniş tabanlı mesleki eğitim verilmelidir. Uzun vadede iş konusunda bireylerin ihtiyaçları değişiklik gösterebilir ya da yeni iş alanları gelişebilir. Bu nedenle bireylere dar bir meslek anlayışı ile tek bir iş öğretilmemelidir.

Her Düzeyde Geleneksek Eğitim Yöntemlerine Son Verilmesi: Yaşam boyu öğrenmenin engellerinden olan sınıf geçme sistemi, ezberleme, kitaba dayalı bilgiler, pasif öğrenci, öğretmenin anlattıkları ile yetinme azaltılmalıdır.

Eğitimin Demokratikleştirilmesi: Yaşam boyu eğitimden tüm bireyler eşit şekilde yararlanmalı ve bireylerin yeteneklerine uygun olarak eğitim alması sağlanmalıdır. Ayrıca bireylerin fırsat eşitliğinin sağlanması, bireylerin ekonomik, sosyal ve kültürel yaşama aktif olarak katılabilmeleri için fırsat eşitliğinin sağlanmasına dikkat edilmelidir.

2.4.4.Yaşam Boyu Öğrenme Programları

Yaşam boyu öğrenme alanında Avrupa Parlamentosu ve Konsey'in 15 Kasım 2006 tarihli bir faaliyet programı tesis eden 1720/2006/EC sayılı kararında yaşam boyu öğrenme programının özel hedefleri şu şekilde ifade edilmiştir (Ulusal Ajans, 2013):

- Yaşam boyu öğrenmenin gelişimini desteklemek,
- Dil öğrenimini ve dilsel çeşitliliği desteklemek,

- Yaşam boyu öğrenmenin gelişimine katkıda bulunarak, alandaki sistemlerin ve uygulamaların yüksek performans, yenilik ve Avrupa boyutunu desteklemek,
- Girişimci ruhun, yaratıcılığın ve istihdam edilebilirliği desteklemek,
- Kültürlerarası diyalog, sosyal uyum, aktif vatandaşlık gibi konularda yaşam boyu öğrenmenin katkısını teşvik etmek,
- Yaşam boyu öğrenmenin insan haklarına saygılı olma, diğer toplumlara ve kültürlere karşı hoşgörülü olma gibi insan rolleri yaratmasını desteklemek,
- Yaşam boyu öğrenme fırsatlarının ve kalitesinin diğer üye devletlerde de iyileştirilmesi için destek vermek,
- Yaşam boyu öğrenme için Avrupa alanının oluşturulmasına destek vermek,
- Avrupa'daki eğitim ve öğretim alanında kalite güvence işbirliğini desteklemek,
- Yaşam boyu öğrenme programına, kişilerin sosyo-ekonomik durumları ve dezavantajları ne olursa olsun her yaşta insanın katılımını sağlamak,
- Yaşam boyu öğrenme programı kapsamındaki alanların iyi uygulamaları, yenilikçi ürün ve süreçlerin kullanımını desteklemek ve eğitim kalitesini iyileştirmek amacıyla değiştirmek.

“Avrupa Birliği tarafından 2007-2013 yılları arasında eğitim ve gençlik alanında yaşam boyu öğrenme ve gençlik programları uygulanmıştır. Eğitim, gençlik ve spor alanlarında farklı yaş grupları ve kitlelere yönelik dersler içeren Erasmus+ Programı, 1 Ocak 2014 tarihinden beri uygulanmaktadır. Bu programda okul eğitimi, yükseköğretim, yetişkin eğitimi, mesleki eğitim ve gençlik alanına verilen destekler devam edilerek, spor alanındaki projeler de hibe desteği alacaklardır.” Programlar şu şekilde ifade edilebilir (Ulusal Ajans, 2015):

“Erasmus+ Okul Eğitimi, Erasmus+ Yükseköğretim, Erasmus+ Mesleki Eğitim, Erasmus+ Yetişkin Eğitimi, Erasmus+ Gençlik, Erasmus+ Bilgi Ortaklıkları, Erasmus+ Sektörel Beceri Ortaklıkları, Erasmus+ Jean Monnet, Erasmus+ Spor Destekleri”.

Nitelikli eleman sorununa çözüm getirmek amacıyla mesleki eğitimde kalitenin artırılması yoluna gidilmiştir. Öğretim elemanlarına yurt dışındaki üniversitelerde ders verme ve farklı kurumları görme imkânı verilirken, binlerce türk üniversite öğrencisinin de yurt dışında eğitime gönderilerek eğitimine oradadevam etme ya da staj yapma

imkânıtanınmaktadır. Bu programlar sayesinde türk üniversiteler uluslararası dünyaya açılarak tüm Avrupa ülkelerinden gelen gençler, eğitimciler aracılığı ile ülkemizin tanıtımına da katkı sağlamıştır (AB Bakanlığı, 2015).

Erasmus+ Programı (2014-2020) ve Hayat Boyu Öğrenme ve Gençlik Programı (2007-2013) karşılaştırıldığında, anlamlı farklılık görülmemekle beraber yalnızca daha yalın bir yapıya ulaşabilmesi açısından bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler şu şekildedir (Ulusal Ajans, 2015):

- Gençlik alanlarında çalışan üniversite öğrencileri ve öğretmenlere hibe desteği artırılmış olup hareketlilik ve ortaklık imkânları geliştirilmiştir.
- Hayat boyu öğrenme içindeki tüm programlar, başvuruların kolaylaşması ve mükerrerliği sonlandırmak amacıyla tek başlık altında toplanmıştır.
- Yüksek lisans bitirmiş kişilerin yurt dışında eğitimlerine devam etmeleri, hibe garanti programı ile desteklenmiştir.
- Bilgi ortaklığı ve iş bulma imkânlarını arttırmak amacıyla yükseköğretim kurumları ile iş yerleri arasında sektörel beceri ortaklıkları oluşturulmasına fırsat verilmiştir.
- Yükseköğretim alanında gençlik alanını kapsayacak şekilde sanayileşmiş ülkelerle işbirliği, Erasmus+ Programı'nın merkezi projeleri arasında yer alır.

2.4.5.Yaşam Boyu Öğrenmenin Öğeleri

Yaşam boyu öğrenme şu üç öğeye dayalıdır:

1. *Süreklilik*: Çağdaş bir eğitim sisteminde yaşam boyu öğrenme ile ilişkili her yerde eğitim ve süreklilik maddeleri temel alınmalıdır (Ersoy & Yılmaz, 2010; Duman, 2006).
2. *Yaratıcılık*: Kendi potansiyelinin farkına vararak bu potansiyelingeliştirilmesi, etkin olması ve fikirler üretebilmesiyle sağlanabilen yaratıcılık, merakla başlar. Farklı fikirlerde olan kişilerle görüşmek, mevcut olan bilgilere yenisini eklemek, geniş düşünme yeteneğinin gelişmesinde önemlidir. Alternatif düşünceler ile özgün fikirler üretme olanağı sağlar (Koç, 2005; Şimşek, 2007).

3. *Kendi Kendine Öğrenme*: Okullarda öğretilen bilgiler zamanla işlevini kaybedip değişebilmektedir. İnsanların bilgi ve becerileri tek yönlü öğretmek yerine, bireylere öğrenmeyi öğrenmenin yollarını göstererek onlara rehberlik etmeleri daha faydalıdır (Duman, 2007; Koç, 2005).

2.4.6.Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri

Figel (2007) 'e göre yaşam boyu öğrenme becerileri şu şekilde ifade edilebilir;

1. *Anadilde İletişim*: Yalnız eğitim ve öğretimde değil, yaşamımızın her alanında duygu ve düşüncelerimizi sözlü veya yazılı olarak ifade etmek için gerekli olan beceridir.

2. *Yabancı Dillerde İletişim*: Anadilde iletişimin temel beceri ölçütleri ile duygu, düşünce, olay ve fikirleri, sosyal ve kültürel bağlamda sözlü ya da yazılı olarak ifade edebilme ve anlayabilme yeteneğine dayanmaktadır.

3. *Matematiksel Yeterlilik ve Fen ve Teknolojide Temel Yeterlilikler*: Bir dizi sorun çözerken başvurduğumuz ve geliştirdiğimiz yetenek matematiksel yeterlik; doğal dünyayı açıklama, sorunları belirlemek ve sonuçları kanıtlara dayandırma yeteneği ise fen ve teknolojide yeterlik olarak ifade edilebilir.

4. *Dijital Yeterlik*: Bilin ve teknoloji çağının gerekliliği olarak bilgisayar kullanımı, bilgi alışverişi, internet iletişimi ve ortak ağlara katılma gibi temel becerileri desteklemektedir.

5. *Öğrenmeyi Öğrenmek*: Kişinin kendi kendine öğrenebilmesi ve öğrenmeyi devam etmedeki yeteneği olarak ifade edilebilir. Ayrıca kişinin zamanı ve bilgiyi etkin kullanması, süreci, ihtiyaçları ve mevcut olanakları belirleyerek öğrenmesi, öğrendiği bilgi ve becerileri kullanması ve uygulaması ile de ilgilidir. Bireyin yeterliği için önemli olan motivasyon ve güven unsurları da önemsenmektedir.

6. *Sosyal ve Vatandaşlıkla İlgili Yeterlik*: Kişiler ve kültürler arası yeterliği içerir ve bireylerin hem sosyal hayatında hem de çalışma hayatında etkin ve donanımlı olması için her türlü davranışı kapsar.

7. *Girişimcilik Duygusu*: Bireylerin düşüncelerini veya fikirlerini eyleme dönüştürme yeteneğidir. Bu bağlamda yaratıcılık, risk alma, proje planlama, oldukça önemlidir. Girişimcilik duygusu sadece günlük yaşamda değil, iş hayatında da farkındalık ve fırsatları değerlendirme özellikleri kazandırır.

8. *Kültürel Farkındalık ve İfade*: Görsel sanatlar, müzik, edebiyat, sahne sanatları, vb. birçok alandaki duygu, deneyim ve yaratıcılığın değer kazanmasıyla ilgilidir.

2.4.7. Yaşam Boyu Öğrenen Bireylere Duyulan Gereksinim

Yaşam boyu öğrenme “Kişisel, toplumsal, sosyal veya istihdam ile ilişkili bir bakış açısı içinde bilgi, beceri ve yeterlilikleri geliştirmek amacıyla tüm hayat boyunca üstlenilen her türlü öğrenme etkinlikleri” olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2014). Yaşam boyu öğrenmenin var olabilmesi için şüphesiz yaşam boyu öğrenen bireylerin varlığına ihtiyaç vardır. Odabaş ve Polat'a (2008) göre, “Değişim ve gelişimin her alanda hızlı ve sürekli olduğu günümüzde, gereksinim duyulan insan profili de değişiklik göstermiştir. Yaşanan ekonomik ve teknolojik merkezli bu değişim ve gelişim olguları her sektörde nitelikli insan gücünü de zorunlu kılmıştır. Çağımızın başarılı bireyleri; bilgiyi, karşılaştıkları bir sorunu çözmeye veya herhangi bir konuda karar vermede kullanabilen bireyler olacaktır.” Yaşam boyu öğrenme kavramının kolayca benimsenmesinde; örgün eğitimin yetersiz olduğunun düşünülmesi ve sanayinin, toplumun ihtiyaçlarına cevap veremediğinin fark edilmesi etkili olmuştur. Örgün eğitimin yetersiz ve eksik kaldığı noktalarda ya da önceden keşfedilmemiş yeteneklerin keşfedilmesinde örgün eğitimin bir alternatifi değil yaşam boyu öğrenme kavramı önemsenmiştir (Berberoğlu, 2010).

Miser'e (1999) göre “Yaşam boyu eğitim üç temel kabule dayanır; eğitimin okuldan ibaret olmaması, insanların okul eğitiminden sonra da eğitim fırsatlarına sahip olması gerektiği ve tüm bunların halk eğitimiyle sağlanabileceğidir.” Yaşam boyu eğitim ile yaşam boyu öğrenme kavramları aynı anlamı taşımaz. Bu iki kavram arasında farklılıklar vardır. Yaşam boyu eğitim kavramı; eğitimle iç içe olmasına rağmen, eğitim sistemi içinde olmayan tüm potansiyeli geliştirmeyi ve mevcut eğitim sistemini yeniden yapılandırmayı amaçlarken, yaşam boyu öğrenme kavramı, bireyin eğitimsel anlamda kendini geliştirmesi ve sorumluluğunu üstlenmesi ile ilgilidir (Akbaş & Özdemir, 2002).

“Yirminci yüzyılın ortalarında başlayan, özellikle son çeyreğinde yoğunlaşan paradigmatik değişimler, eğitim sistemini değiştirmeye zorlamaktadır. Eğitimin amacına, öğrenmenin doğasına, bilimsel bilginin değerine, okulların yapı ve işleyişine ilişkin ortaya çıkan yeni paradigmlar, eğitimin çağdaş bir yorumunu zorunlu kılmaktadır” Özden (2000). Öğrencinin bireysel özelliklerine göre uygun eğitim yönteminin seçilmesi ve eğitim ortamının sağlanması, eğitimde başarıyı etkileyen önemli koşullardan biridir (Alakuş & Mercin, 2009). 1960'lı yıllardan bu yana örgün eğitimin yetersiz olması ve örgün eğitimden yararlanamayan bireylerin eğitimsiz kalmaya mahkum edilmesi eğitim sistemine yöneltilen eleştiriler arasında yer almaktadır. Bu nedenle eğitim anlayışında önemli değişikliklere gidilmiştir. Yenelenen eğitim kavramı, bireylerin tüm yaşamını kapsayan bir eğitim stratejisi olarak tanımlanmıştır. DPT'ye (2001) göre, “Yenelenen eğitimin temel ilkeleri; Örgün ve yaygın eğitim birbirini tamamlamalıdır, kurumsal eğitim fırsatları geniş kitlelere yaygınlaştırılmalıdır, örgün eğitim son kademe anlayışından kurtulmalıdır, lise ve yükseköğretimde eğitim ve iş hayatı birbirini tamamlayacak biçimde sürdürülmelidir.”

Değişim hızının yavaş olduğu geçmiş zamanlarda, insanlar da örgün eğitimlerle edindikleri bilgilerle şartlara ayak uydurmakta zorlanmamıştır. Günümüzde ise gelişim ve değişim hızının artmasıyla insanlar yaşam boyu süren öğrenme faaliyetlerine katılmak zorunda kalmışlardır. Toplumsal, kültürel ve siyasi alanlarda büyük değişimlere neden olan, hızlı gelişen teknoloji ve bilgi, yaşam boyu öğrenmeyi gerekli kılmıştır. Bu değişimlere ayak uydurabilmek amacıyla bireyler yaşamları boyunca eğitim almalıdırlar (Akkuş, 2008; Knapper & Cropley, 2000).

Yaşam boyu öğrenen bireyler, çağa ayak uyduran, kendini sürekli geliştiren, bilgiye ulaşabilen, gelişen teknolojiyi kullanabilen, üretebilen, meraklı, araştırma yapabilen, yaratıcı düşünebilen ve sorun çözebilen niteliklere sahip olmalıdır. Bu nitelikleri kazanmak ise eğitim, diğer bir deyişle eğitim kurumları ile sağlanabilir. Eğitim kurumlarının bu görevleri yerine getirebilmeleri ise öğretmenle sağlanabilir. Öğretmenler yaşam boyu öğrenen bireylerin yetiştirilmesinde büyük role sahiptirler. Ülkemizde bilgi ve iletişim teknolojilerinin geniş alanlara aktarılıp yayılabilmesi, üretim ve hizmet sektörlerinde kullanılacak bilgi ve becerilere sahip, yaşam boyu öğrenen bireylerden oluşan aktif bir

nüfusa ihtiyaç vardır. Güleç, Çelik ve Demirhan (2012) yaşam boyu öğrenmenin, “İnsana ve bilgiye yatırımın artmasını sağlamakla beraber, insanların yaşam kalitelerini arttırmak için gerekli olan temel becerileri edinmesini de desteklemektedir. Böylece bireyler kaliteli öğrenme olanaklarına ve farklı öğrenme yaşantılarına eşit ve açık olarak ulaşabilmektedir” olduğu görüşündedir.

2.4.8.Yaşam Boyu Öğrenen Bireyin Özellikleri

21. yüzyılda eğitim, yaşam boyu süren bir süreç olarak kabul görmektedir. Bilimsel bulgulara göre, bireylerin gelişimi belirli bir yaş dilimi ile sınırlanmadan yaşam boyu devam etmelidir. Bu nedenle bireylerin yaşamları süresince aynı bilgi ve becerilerle mesleğini sürdürmeleri pek mümkün değildir (Oktay, 2001). Eğitim ve öğretim sistemlerinin geliştirilmesi, bireylerin çalışma hayatında başarılı olabilmeleri için kaçınılmaz bir zorunluluktur (Bilir, 2006). Gereksinim duyulan eğitim ve öğretim sistemleri yaşamın pek çok alanında da değişimi zorunlu kılmıştır. Bireylerin kendilerini geliştirmesi ve yaşam boyu öğrenen olmaları işverenlerin çalışanlarında aradıkları en temel özelliktir. Bu özelliklerin yanı sıra ekip çalışmalarına uyum sağlayan, etkili iletişim becerilerine sahip, toplumsal olaylara duyarlı, yaratıcı, hırslı ve atılgan olmaları da önemsenmeye başlanmıştır (Açıkgöz, 2011).

Avrupa Birliği Komisyonu(2006) yaşam boyu öğrenme yeterliliği ile ilgili sekiz temel alan belirlemiştir. Bu alanlar şöyledir:

1.*Anadilde İletişim Yeterliliği:* Sözlü ve yazılı olarak anadilde duygu ve düşüncelerini ifade edebilme, kavramları anadilde ifade edebilme ve yorumlama becerisidir.

2.*Yabancı Dil Yeterliliği:* Yabancı dille yazılan bir metni okuyup anlayarak, sözlü veya yazılı olarak bir dili kullanarak iletişim kurma becerisidir.

3.*Matematiksel - Temel Bilim ve Teknolojide ile İlgili Yeterlilikler:* Bireylerin günlük yaşamında karşılaştıkları problemleri matematiksel düşünme ile çözebilme, bilim ve teknoloji alanındaki temel ilkeler hakkında bilgi sahibi olma, bilim ve teknoloji alandaki gelişmeleri takip etme ve mantıksal ve bilimsel düşünebilme becerisine sahip olma.

4.Dijital Yeterlilikler: Bireylerin bilgi ve iletişim teknolojileri etkili bir biçimde kullanabilmesi (Bilgiye erişebilmesi, bilginin kullanımını, depolanmasını ve üretimini sağlayabilmesi; bilgisayarı etkili bir biçimde kullanıp ve internet üzerinden iletişim kurabilme).

5.Öğrenmeyi Öğrenmeye İlişkin Yeterlilikler: Bireylerin öğrenme süreçlerinin ve gereksinimlerin farkında olarak kendi öğrenmelerini düzenleyebilmesi, zamanı ve bilgiyi etkin bir şekilde kullanabilmesi.

6.Kişilerarası, Kültürlerarası, Sosyal ve Vatandaşlık Yeterlilikleri: Bireylerin sosyal yaşamda kişilerarası veya kültürlerarası etkili ve yapıcı katılım gösterebilme becerisi, demokratik olabilme.

7.Girişimcilik: Fikirlerini hayata geçirebilme, yaratıcılık, yenilik ve risk alma, amaçlarına ulaşmak için planlama ve yönetme becerisi.

8.Kültürel Yeterlilikler: Bireylerin bazı alanlarda duygularını ifade etmesi ve yaratıcı fikirler geliştirebilmesi yeterlilikleri olarak tanımlanabilir. Bu alanlar; sanat dalları, yazılı ve görsel medya, edebiyat vb. olabilir (Avrupa Birliği Komisyonu, 2006).

Yaşam boyu öğrenmeye ait bu yeterlilikler yaşam boyu öğrenen bireylerin sahip olması gereken özelliklerin ne olması konusunda yol gösterici niteliğindedir. Knapper ve Cropley(2000) yaşam boyu öğrenme becerisine sahip bireyi, “Kendi öğrenme sorumluluğunu alarak öğrenmesini planlayan, öğrenme ortamında aktif olan, farklı disiplinlerden elde ettiği bilgileri bir araya getirip yapılandırabilen ve gerektiğinde farklı öğrenme stratejileri uygulayabilen” olarak tanımlamaktadır (Akt. Demirel, 2010:5).

Yaşam boyu öğrenmede bireylerin sahip olması gereken özellikler bazı araştırmacılar tarafından belirtilmiştir. Yaşam boyu öğrenen bireyler; öğrenme becerilerine sahip, meraklı, yeni gelişmelerle ve konularla ilgili, bilgi okuryazarı, örgütleme becerilerine sahip, yeniliklere açık ve uyum sağlayabilen, kendi öğrenme sürecini kontrol edebilen, özdenetim ve sorumluluk sahibi, üst düzey düşünme becerilerini kullanarak

karşılaştığı problemleri çözebilen, çevresiyle etkili iletişim kurabilen, bilgi teknolojilerini kullanabilen de olmalıdır. Ayrıca bireylerin kendini gerçekleştirebilmesi ve kendi yeteneklerine uygun iş alanlarında istihdam edilerek ekonomiye katkıda bulunmaları sağlanmalıdır (Akkoyunlu, 2008; Epçaçan, 2013).

2.5.İlgili Araştırmalar

Bu bölümde yaşam boyu öğrenme ile ilgili yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.5.1.Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Çiçek(2017) “Görsel ve Kavramsal Sanatlarda Yaşam Boyu Öğrenme Açısından Fotoğraf ve Medya Okuryazarlığı”ni incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada fotoğraf ve medya okuryazarlığının ortaöğretimde radyo televizyon, gazetecilik, halkla ilişkiler ve tanıtım bölümlerinin müfredatta yer alması, dağılımı ve buna bağlı sonuçlar incelenmiştir.

Erdamar, Demirkan, Saraçoğlu & Alpan(2017), "Lise Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ve Eğitsel İnternet Kullanma Öz-Yeterlik İnançları"ni belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri yüksek düzeyde; eğitsel internet kullanımı öz-yeterlik algılarının yeterli düzeyde; iki değişken arasında da orta düzeyde olumlu bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yaşar Kazu ve Erten(2016) araştırmasında "Öğretmenlerin Bazı Değişkenlere Göre Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri"ni incelemeye çalışmışlardır. 'Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri' ölçeğinin kullanıldığı bu araştırmada, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterliği çok düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dündar'ın (2016) "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri"ni incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu eğilimlerinin; cinsiyet, okudukları üniversite, öğrenim gördükleri sınıf, öğretim türleri, anne – baba eğitim durumları ve sosyoekonomik durumu değişkenleri açısından anlamlı fark görülmemişken, okul başarı not ortalamaları, lisansüstü eğitim

yapma istekleri, okuduğu bölümü tercih etme nedeni ve internetten faydalanma durumu değişkenleri açısından anlamlı farklılık görülmüştür.

Erdoğan(2014) "Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerine Etki Eden Faktörler" başlıklı doktora tezinde, kesitsel ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri yüksekken, yaşam boyu öğrenme yeterliklerin ortadan fazla düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğretmen adaylarının akademik branş memnuniyetleri orta düzeyde, mesleki yönelme ve kariyer geliştirme arzularının düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Arcagök ve Şahin'in (2014) yapmış oldukları araştırmada "Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri Düzeyleri" belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterliklerinin cinsiyet değişkenine bakıldığında anlamlı fark olmadığı, öğrenim durumu ve kıdem değişkenlerine göre ise anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kılıç(2014), "Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenmeye Yönelik Algıları"nı incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma bulgularına göre, öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmenin gereğine ve önemine inandıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının, mesleki ve kişisel gelişimde veya boş zamanlarını değerlendirme gibi değişkenlerde ise öğrenme gereksinimi hissetmedikleri öğrenmeye yönelik azim ve isteklilik göstermedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Konokman ve Yelken(2014) "Öğretim Elemanlarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine İlişkin Algıları"nı belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada çalışmaya katılan öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin algılarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretim elemanlarının öğrenme yeterliklerine ilişkin algılarında çeşitli değişkenlere göre anlamlı farklılıklar görüldüğü sonucuna da ulaşılmıştır.

Gencel'in (2013) "Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine Yönelik Algıları"nı belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada "Yaşam Boyu Öğrenme İçin

Anahtar Yeterlikler Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğrenim görülen anabilim dalı ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmüştür.

Coşkun ve Demirel(2012), “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri”ni tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma bulgularına bakıldığında öğrencilere uygulanan ölçek puanının düşük olduğu sonucuna ulaşarak, öğrencilerin yaşam boyu eğilimlerinin düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca çeşitli değişkenler açısından anlamlı farklılıklar görüldüğü tespit edilmiştir.

Demirel ve Yağcı(2012) “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Algıları” nı incelemiştir. Araştırmanın bulgularına bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin yaşam boyu öğrenmenin tanımına ve yaşam boyu öğrenme becerilerine yönelik düşüncelerinin literatürdeki tanımlarla benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Coşkun(2009), "Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri"ni çeşitli değişkenler açısından belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada, üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Beycioğlu ve Konan(2008) “Yaşam Boyu Öğrenme Kavramının Tarihsel Gelişimiyle Beraber Çeşitli Kavramlarla Olan İlişkisi”ni incelemiş olup AB’ nin oluşma sürecinde, yaşam boyu öğrenme kavramının eğitim politikalarındaki işleyişine bakılarak AB ülkelerindeki uygulamalara yer verilmiştir.

Özcan'ın (2008) yapmış olduğu çalışmada, Avrupa Birliği'nin yaşam boyu öğrenmeye bakışı incelenmiştir. Avrupa Birliği'nin resmi metinleri içerisinde yer alan yaşam boyu öğrenmeyle ilgili bütün kaynaklara yer verilerek Avrupa Birliği'nin yaşam boyu öğrenmeye yönelik algısı belirtilmiştir. Ayrıca OECD, DB, DTÖ gibi uluslararası kuruluşların yaşam boyu öğrenmeye yönelik yaklaşımları da ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırmada, Avrupa Birliği'nin yaşam boyu öğrenme ile bağlantılı politikalarının küreselleşme süreciyle uygunluk gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kıvrak(2007) “Yaşam Boyu Öğrenme ve İstihdam İlişkisi”adlı araştırmasında yaşam boyu öğrenmenin eğitimdeki amaçlarını belirterek AB'nin bu konudaki uygulamaları arasındaki ilişkiyi incelemiştir.

2.5.2.Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Simmermon' un(2009) “İki Yıllık Bir Üniversitenin Yaşam Boyu Öğrenmeyi Nasıl Teşvik Ettiği Ve Güçlendirdiği Üzerine Bir Araştırma” adlı doktora tezi nitel araştırma modelindedir. Bu araştırma ile küçük bir üniversitenin öğrenciler için daha ileri bir eğitim bağlamında motive edici olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada katılımcıların üniversiteden önceki, üniversite sırasındaki ve üniversiteden sonraki düşüncelerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Lisans ve yüksek lisansını bitiren Kilian Community Üniversitesindeki 10 kişi ile yapılan görüşmeler sonucunda katılımcılar; küçük üniversitenin kendilerinde ileri bir eğitim için ilgi oluşturduğunu belirtmişlerdir.

Brahmi(2007) Indiana Üniversitesi tıp fakültesindeki öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme algılarını incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmada kartopu örneklem tekniği ile yapılandırılmış görüşmeleri uygulamıştır. Araştırma bulgularına bakıldığında, öğrencilerin yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algıları 1. ve 2. sınıf (klinik öncesi), 3. ve 4. sınıf (klinik) olmak üzere iki dönemde farklılık göstermiştir. 1. ve 2. sınıftaki öğrenciler yaşam boyu öğrenmenin eğitimdeki rolüyle ilgiliyken 3. ve 4. sınıf öğrencileri daha çok yaşam boyu öğrenmenin tıp uygulamaları ile olan ilişkisine ilgi göstermişlerdir.

Mourtos(2003) "Yaşam Boyu Öğrenme Becerilerinin Tanımlanması, Öğretimi Ve Değerlendirilmesi" başlıklı araştırmasında, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme becerilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada öğrencilerin bu dersin sonunda özellikle öğrenmeyi öğrenme, bilgiyi transfer etme konusunda yeter düzeye geldiklerine inandıkları ve yeni materyal ve bilgileri nasıl kullanıp öğrenebileceği hakkında bilgi sahibi olduklarını belirttikleri bulgularına ulaşılmıştır.

Fenwick'in (2001) öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmelerini destekleyen kaynakları, deneyimleri ve yaklaşımlarını incelemeyi amaçladığı nitel araştırmasında,

öğretmenler; mesleki büyüme planının, yaşam boyu öğrenmelerin devamlılığını sağlamada, kendilerini motive etmede ve mesleki gelişimlerine fayda sağlamada önemli bir araç olduğunu belirtmişlerdir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu içinde bulunduğu biçimde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Tarama modelinde, araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi ortaya konmaya çalışılır (Karasar, 2012). Bu araştırmada da, resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri var olduğu şekilde betimlenmeye çalışıldığından tarama modeli kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki üniversitelerin resim iş öğretmenliği programında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise 2017-2018 öğretim yılında Dicle Üniversitesi ($N=114$), Harran Üniversitesi ($N=78$) ve İnönü Üniversitesi'nin ($N=115$) öğrenim gören toplam 307 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin 192'si (%62.54) kadın ve 115'i (%37.46) erkek olup sınıf düzeylerine göre dağılımları Tablo 1'deki gibidir.

Tablo 1

Örneklemdaki Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Üniversiteye Ve Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımları

	Dicle Üniversitesi	Harran Üniversitesi	İnönü Üniversitesi
1. Sınıf	35	19	27
2. Sınıf	30	24	37
3. Sınıf	22	19	25
4. Sınıf	27	16	26
Toplam	114	78	115

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Seçilen resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin Dicle Üniversitesi, Harran Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi'nde öğrenim görmesi, dolayısıyla kolay ulaşılabilir ve araştırmaya gönüllü katılım sağlamaları nedeniyle çalışmada kolay

ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Bu örnekleme yönteminde araştırmacı yakın çevresinde yer alan ve erişilmesi kolay olan kişileri örnekleme seçer. Araştırmaya hız ve pratiklik kazandıran kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi, yaygın olarak kullanılmakla birlikte sonuçları daha az genellenebilir. Ayrıca bu yöntemin maliyeti diğer yöntemlere göre daha düşüktür(Yıldırım & Şimşek, 2008).

3.3.Veritoplama Araçları

Araştırmada iki bölümden oluşan bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Birinci bölümde araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu”, ikinci bölümde ise Coşkun(2009) tarafından hazırlanan “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği” yer almaktadır.

3.3.1.Kişisel Bilgi Formu

Bu çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Bu formda öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversite, cinsiyet, sınıf düzeyi, not ortalaması, bölümü tercih etme şekli, yüksek lisans-doktora yapma istekliliği, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu gibi katılımcıların demografik özellikleri ile ilgili değişkenler yer almaktadır. Hazırlanan kişisel bilgi formu Ek 2’de verilmiştir.

3.3.2.Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi Ölçeği

Yaşam boyu öğrenme eğilimi ölçeği Coşkun(2009) tarafından geliştirilmiştir. 27 maddeden oluşan ölçek, *Çok uyuyor* (6) ile *Hiç uyumuyor* (1) aralığında uzanan Likert tipi altılı bir derecelemeye sahiptir. Coşkun (2009) tarafından yapılan çalışmada; ölçeğin motivasyon, sebat, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu olmak üzere dört boyuttan oluştuğu belirlenmiş ve ölçeğin geneline ilişkin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının .89’a karşılık geldiği rapor edilmiştir. Yaşam boyu öğrenme ölçeğinin boyutlarına ilişkin örnek maddeler, her bir boyut için bu çalışmada hesaplanan iç tutarlılık katsayıları ile birlikte Tablo 2’de sunulmuştur. Tablo 2’de görüldüğü gibi alt boyutlar için hesaplanan iç tutarlılık katsayıları.79 ile .90 arasında değişmektedir. Ölçeğin geneli için elde edilen iç tutarlılık katsayısı ise .90’dır. Hesaplanan iç tutarlılık katsayıları .70’in

üzerinde olduğundan (Tezbaşaran, 1997) araştırma kapsamında yaşam boyu öğrenme ölçeği ile elde edilen ölçümlerin güvenilir olduğu söylenebilir.

Tablo 2

Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeğinin Boyutları ve Her Bir Boyut için Bu Çalışmadaki Güvenirlilik Katsayıları

Alt Boyutlar	Örnek Madde	Bu Çalışmadaki Cronbach Alfa
Motivasyon (1-6)	Sürekli yeni bir şeyler öğrenmek benim için bir tutkudur.	.82
Sebat (7-12)	Programım yoğun olsa bile kendi kendime yeni bilgi ve beceriler öğrenmek için fırsatlar yaratırım.	.81
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk (13-18)	Mesleğimle ilgili yeni karşılaştığım bir bilgi veya beceriyi öğrenmekte zorluk yaşayacağımı düşünüyorum.	.79
Merak Yoksunluğu (19-27)	Sadece merak ediyorum diye bir konuyu öğrenmek için vakit harcamam.	.90

Bu araştırmada yaşam boyu öğrenme ölçeğinin alt boyutlarından alınan puanlar üzerinden değil; ölçeğin geneline ilişkin puanlar üzerinden işlem yapılmıştır. Ölçeğin motivasyon ve sebat boyutlarındaki maddeler yaşam boyu öğrenme eğilimini destekleyen ifadelerden oluşmakta ve düz puanlanmaktadır. Diğer taraftan, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu boyutları yaşam boyu öğrenme eğiliminin düşük olduğuna işaret eden olumsuz ifadeler içermektedir. Dolayısıyla ölçeğe ilişkin toplam puan hesaplanırken öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu boyutlarındaki maddeler ters puanlanmıştır.

3.4.Verilerin Toplanması

Veri toplama aracının uygulanabilmesi için öncelikle ilgili kurumlardan gerekli izinler alınmıştır. Bu izinler alındıktan sonra, araştırma kapsamındaki Harran ve İnönü Üniversitesinin ilgili bölümünde görev alan öğretim elemanları ile telefonla görüşülmüş ve veri toplama aracı kendilerine kargo yoluyla gönderilmiştir. Öğrencilere uygun görülen bir ders saatinde elden dağıtılan veri toplama aracı, gerekli süre verildikten sonra aynı yolla toplanmıştır.

Veri toplama aracı, Dicle Üniversitesindeki öğrencilere araştırmacı tarafından elden dağıtılmış ve cevaplamaları için kendilerine verilen süre sona erince tekrar aynı yolla toplanmıştır. Toplanan veriler düzenlenerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

3.5.Verilerin Analizi

Kullanılan ölçme aracı resim iş öğretmenliği programında öğrenim gören 307 öğrenciye uygulanmıştır. Ancak yedi ölçme aracı eksik, hatalı ve amacına uygun olmadan işaretlendiğinden iptal edilmiş olup toplam 300 öğrenciye ait veri kullanılmıştır. Amacına uygun biçimde doldurulan formlardan elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Analizler öncesinde ölçme aracının; “Öğrenmeyi Düzenleme Yoksunluk” ile “Merak Yoksunluğu” boyutlarındaki maddeler tersten kodlanmıştır.

Araştırmada veri analizinde SPSS 21 istatistik paket programı kullanılmıştır. Çalışmada resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin hangi düzeyde olduğunu belirlemek amacıyla betimleyici istatistikler hesaplanmıştır. Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerine ait ortalamalar; 1.00 - 2.66 arasındaki değerler düşük, 2.67 - 4.33 arasındaki değerler orta ve 4.34 - 6.00 arasındaki değerler yüksek olarak yorumlanmıştır. Bu aralıklar hesaplanırken yaşam boyu öğrenme eğilimi ölçeğinin üst ucu olan 6’dan, alt ucu olan 1 değeri çıkarılmış ve aradaki fark 3’e bölünmüştür $[(6-1)/3 = 1.66]$.

Diğer alt problemler kapsamında hangi analizlerin yapılacağına karar verebilmek için önce verilerin dağılımı kontrol edilmiştir. Bunun için Kolmogorov Smirnov normallik testi uygulanmış ve çarpıklık katsayısına bakılmıştır. Kolmogorov Smirnov normallik testi sonuçları istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur $[K-S=1.59, p<.5]$. Ancak örneklem büyüklüğü fazla olduğunda Kolmogorov Smirnov testi daha kolay anlamlı çıkabildiğinden bu testin sonuçlarına göre hareket etmek yerine çarpıklık katsayısı incelemenin daha uygun olacağı düşünülmüştür. Çarpıklık katsayısı -.57 olarak elde edilmiştir. Bu değer ± 1 aralığı içerisinde kaldığından (Büyüköztürk, 2010) verilerin normal dağılım gösterdiği çıkarımına varılmıştır. Bundan dolayı verilerin analizinde parametrik testlerden yararlanılmıştır. Bu doğrultuda, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin cinsiyet ve lisansüstü eğitim isteyip istememe değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız gruplar *t*-testi ile

incelenmiştir. Sınıf düzeyi, not ortalaması, aylık gelir, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu değişkenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimi üzerindeki etkisi ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile test edilmiştir. ANOVA sonucunda anlamlı fark belirlendiği durumlarda ise farkın hangi gruplar arasında oluştuğunu belirlemek için post-hoc testlerinden biri olan Scheffe testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmada ulaşılan bulgular çalışmanın alt problemleri doğrultusunda başlıklar halinde sıralanmıştır. İlk olarak resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ne düzeyde olduğuna yönelik bulgular sunulmuştur. Ardından araştırma kapsamında ele alınan bağımsız değişkenlerin yaşam boyu öğrenme eğiliminde bir farklılık yaratıp yaratmadığını belirlemeye yönelik analiz sonuçları ile yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ne Düzeydedir?

Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ne düzeyde olduğunu belirlemek amacıyla yaşam boyu öğrenme ölçeğinden alınan puanlara ilişkin betimleyici istatistikler hesaplanmış ve ulaşılan bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerine Yönelik Betimleyici İstatistikler

\bar{X}	Ss	Minimum	Maksimum	Yorum
4.74	.78	2.52	6.00	Yüksek

Tablo 3'teki aritmetik ortalama değeri 4.34 ile 6.00 arasında yer aldığından resim iş programında öğrenim gören öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek olduğu anlaşılmıştır. Buna göre, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme için gerekli olan motivasyon, sebat, öğrenmeyi düzenleme becerisi ve merak sahibi oldukları söylenebilir. Yani öğrenciler yeni bilgi ve beceriler kazanmanın, kişisel ve mesleki gelişimlerini sağlama noktasında kendilerine faydalı olacağı görüşündedir.

Alanyazındaki araştırmalar incelendiğinde; çalışmaların bir kısmında bu araştırmanın bulguları ile benzerlik taşıyan sonuçlara ulaşıldığı bazılarında ise bu

araştırmanın bulgularından farklılık gösteren sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Tunca, Alkın-Şahin ve Aydın'ın (2015) araştırmasında öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanlarının düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Dündar'ın (2016) çalışmasında ise sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimi puanlarının ortalamasının üzerinde olduğu, en yüksek ortalamasının motivasyon, en düşük ortalamasının ise sebat alt boyutunda gözlemlendiği tespit edilmiştir. Coşkun'un (2009) araştırmasında yaşam boyu öğrenme ölçeği alt boyutlarına ilişkin istatistikler incelendiğinde ise ortalamaların düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Cinsiyetlerine Göre Farklılaşmakta Mıdır?

Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar *t*-testi uygulanmış ve elde edilen analiz çıktıları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Gruplar t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Kız	187	4.95	.67	298	6.29	.00
Erkek	113	4.38	.81			

Tablo 4 incelendiğinde resim iş öğretmenliği programlarında okuyan kadın ve erkek öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında kadın öğrencilerin lehine anlamlı fark bulunduğu görülmektedir [$t_{(298)}=6.29, p<.001$]. Diğer bir deyişle, cinsiyet yaşam boyu öğrenme eğilimi üzerinde etkili olan bir değişkendir. Kadınların aile ile toplum yaşamındaki rol ve sorumluluklarının eğitim durumlarını etkilemesine ve kadınlar hayatlarının belli dönemlerine iş hayatına ara vermek zorunda kalmalarına rağmen yaşam boyu öğrenme eğiliminde kadınların lehine anlamlı farklılık bulunması dikkate değer bir bulgudur.

Cinsiyet değişkenine ilişkin araştırma bulgusu alanyazındaki birçok çalışma ile desteklenmektedir. Demirel ve Akkoyunlu'nun (2010) araştırmasında öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı özyeterliklerinin cinsiyet açısından farklılık göstermediği,

yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ise kadınların lehine anlamlı biçimde farklılaştığı belirlenmiştir. Yine Coşkun'un (2009) araştırmasında kadın öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimi erkeklere kıyasla anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur. Aynı şekilde Gencel (2013) ile İzgi ve Koç'un (2012) yaşam boyu öğrenme ile ilgili yaptıkları araştırmalarda, kadın öğretmen adaylarının lehine anlamlı farklılık saptanmıştır. Ancak alanyazında cinsiyet değişkenine ilişkin araştırma bulgusundan farklılık gösteren çalışmalar da yok değildir. Şahin, Akbaşlı ve Yanpar Yelken'in (2010) öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmede anahtar yeterliliklere yönelik görüşlerinde cinsiyet değişkeni açısından bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir. Tunca, Alkın-Şahin ve Aydın'ın (2015) yaptığı araştırmada yaşam boyu öğrenme eğilimi ölçeğinin genelinden alınan puanlarda cinsiyet değişkenine göre bir farklılaşma olmadığı saptanmış yalnızca merak yoksunluğu alt boyutunda bir farklılık bulunmuştur.

4.3. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Öğrenim Gördükleri Üniversiteye Göre Farklılaşmakta Mıdır?

Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin öğrenim gördükleri üniversiteye göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için ANOVA uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Öğrenim Gördükleri Üniversite Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Üniversite	N	\bar{X}	Ss	sd	F	p
Dicle	107	4.80	.76			
İnönü	115	4.63	.86	2-297	1.81	.16
Harran	78	4.81	.64			

Tablo 5'e göre öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri öğrenim gördükleri üniversite değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-297)}=1.81, p>.05$]. Diğer bir deyişle, öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversite yaşam boyu öğrenme eğilimlerini etkileyen bir değişken değildir. Buna göre, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin öğrenim gördükleri üniversiteden ziyade kendi kişisel özellikleriyle ilişkili olduğu şeklinde bir çıkarıma varılabilir. Bu bulguya benzer şekilde, Dündar'ın (2016) sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi başlıklı araştırmasında da Fırat

ve İnönü Üniversitelerinde okuyan sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ancak araştırma bulgusunun aksine, Coşkun'un (2009) Marmara ve Yeditepe Üniversitelerinin; fen edebiyat, eğitim, mühendislik, tıp, eczacılık, iktisadi ve idari bilimler, hukuk ve güzel sanatlar fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini belirlemeyi amaçladığı çalışmada üniversite değişkeni anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

4.4. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Sınıf Düzeylerine Göre Farklılaşmakta Mıdır?

Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin devam ettikleri sınıf düzeyine göre farklılık gösterip göstermediği ANOVA ile incelenmiş ve ulaşılan bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	ss	sd	F	p
1. sınıf	81	4.72	.73			
2. sınıf	87	4.71	.81			
3. sınıf	63	4.61	.86	3-296	1.58	.19
4. sınıf	69	4.90	.69			

Tablo 6'daki bulgulara bakıldığında resim iş programında öğrenim gören öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin sınıf düzeylerine göre farklılık göstermediği görülmektedir [$F_{(3-296)}=1.58$, $p>.05$]. Yani devam ettikleri sınıf düzeyi öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde etkili olan bir değişken değildir.

Yapılan benzer araştırmalar incelendiğinde Atacanlı'nın (2007) araştırmasında tıp fakültesi öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme tercihlerinde sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Dündar(2016) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre sınıf düzeyi yaşam boyu öğrenme üzerinde etkili bir değişken değildir. Ancak Coşkun(2009) ile Tunca, Alkın-Şahin ve Aydın'ın (2015) araştırmasında ulaşılan sonuçlar sınıf düzeyi değişkeni için bu araştırmadan elde edilen bulgulardan farklıdır. Hem Coşkun(2009) hem de Tunca, Alkın-Şahin ve Aydın'ın (2015) çalışmasında üniversite

öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık bulunmuştur.

4.5. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Sınıf Düzeylerine Göre Farklaşmakta Mıdır?

Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin akademik başarılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla ANOVA uygulanmıştır. ANOVA sonucunda ulaşılan bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Akademik Başarı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

AkademikBaşarı	N	\bar{X}	Ss	Sd	F	p	Farkın Kaynağı
2.00 altı-2.50 arası (A)	30	4.12	.68				
2.51-3.00 arası (B)	145	4.69	.73	3-296	9.88	.00	B>A
3.01-3.50 arası (C)	87	4.93	.77				C>A
3.51-4.00 arası (D)	38	4.94	.76				D>A

Tablo 7’ye göre, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri akademik başarılarına göre anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(3-296)}=9.88, p<.01$]. Bu farkın kaynağını belirlemek üzere Scheffe testi ile uygulanmış ve farka kaynaklık eden ikili karşılaştırmalar Tablo 7’de gösterildiği gibi belirlenmiştir. Tablo 7’deki aritmetik ortalama değerlerine göre genel olarak akademik başarı arttıkça yaşam boyu öğrene eğiliminde de bir artış olduğu yorumunu yapmak mümkündür. Araştırmada ulaşılan bulgulara paralel şekilde Dündar(2016) tarafından yapılan çalışmada da sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin not ortalamalarına göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Coşkun’un (2009) çalışmasında ulaşılan sonuçlar da akademik başarının yaşam boyu öğrenme üzerindeki etkisine ilişkin bu araştırmada elde edilen bulgular ile uyumludur. Aynı şekilde, Tunca, Alkın-Şahin ve Aydın’ın (2015) araştırmasında da öğretmen adaylarının hem yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinden aldıkları toplam puanların hem de güdülenme ve sebat alt boyutlarından aldıkları puanların akademik başarılarına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

4.6. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Öğrenim Gördükleri Programı Tercih Etme Şekillerine Göre Farklılaşmakta Mıdır?

Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin öğrenim gördükleri programı tercih etme durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı belirlemek için uygulanan ANOVA’da ulaşılan bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8

Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Öğrenim Gördükleri Programı Tercih Etme Durumlarına Göre ANOVA Sonuçları

Tercih Etme	N	\bar{X}	ss	sd	F	p	Farkın Kaynağı
İsteyerek (A)	268	4.81	.75				
İstemeyerek (B)	15	3.98	.65	2-297	13.06	.00	A>B
Diğer (C)	17	4.23	.82				A>C

Tablo 8’e bakıldığında öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin öğrenim gördükleri programı tercih etme durumlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F_{(2-297)}=13.06$, $p<.01$]. Farkın kaynağını saptamak üzere gerçekleştirilen Scheffe testi sonucunda resim iş öğretmenliği programını isteyerek tercih eden öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya paralel şekilde, Dündar’ın (2016) yapmış olduğu araştırmada da sınıf öğretmenliği programını isteyerek tercih eden öğretmen adayların yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin istemeyerek tercih eden öğretmen adaylarınıninkine kıyasla anlamlı derece daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

4.7. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Lisansüstü Eğitimi İsteme Durumlarına Göre Farklılaşmakta Mıdır?

Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin lisansüstü eğitim isteme durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız gruplar t -testi ile incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9

Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Lisansüstü Eğitim İsteme Durumlarına Bağımsız Gruplar t-testi Sonuçları

Lisansüstü Eğitim İsteme	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Evet	204	4.88	.72	298	5.00	.00
Hayır	96	4.42	.80			

Tablo 9'daki bulgular, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde lisansüstü eğitimi isteme durumlarına göre anlamlı fark bulunduğunu ortaya koymaktadır [$t_{(298)}=5.00$, $p<.01$]. Lisansüstü eğitim yapmak isteyen öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri, istemeyen öğrenciler ile karşılaştırıldığında anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur. Alanyazındaki araştırmalar incelendiğinde, bu bulgu ile benzerlik gösteren sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Dündar(2016) sınıf öğretmeni adayları üzerinde yaptığı araştırmada, lisansüstü eğitim yapmak isteyen öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin, lisansüstü eğitim yapmak istemeyen öğretmen adaylarına kıyasla anlamlı derecede daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Benzer şekilde Coşkun'un (2009) yaptığı çalışmada da lisansüstü eğitim yapmayı isteme değişkeninin öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini etkilediği belirlenmiş ve lisansüstü eğitim yapmayı isteyen öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

4.8. Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Farklılaşmakta Mıdır?

Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediği ANOVA ile test edilmiş ve ulaşılan bulgular Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10

Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Sosyo-Ekonomik Düzey Değişkenine Yönelik Tek ANOVA Sonuçları

Sosyo-ekonomik	n	\bar{X}	ss	Sd	F	p
0-1000 TL	56	4.62	.70			
1001-1500 TL	79	4.79	.76			
1501-2000 TL	82	4.75	.76	3-296	.53	.66
2001 ve üstü TL	83	4.74	.85			

Tablo 10'a göre, farklı sosyo-ekonomik düzeyden gelen öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır [$F_{(3-296)}=.53, p>.05$]. Diğer bir deyişle, sosyo-ekonomik düzey öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini etkileyen bir değişken değildir. Bu bulgu, Dündar(2016) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları ile aynı eksendedir. Dündar(2016) sınıf öğretmeni adayları üzerinde yaptığı araştırmada sosyo-ekonomik düzeyin yaşam boyu öğrenme eğilimi üzerinde anlamlı bir etki yaratmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ancak alanyazında bu araştırma bulgusundan farklılık gösteren çalışmalar da vardır. Coşkun'un (2009) araştırmasında öğrencilerin aylık gelirlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini etkilediği tespit edilmiştir. Aynı şekilde Tunca, Alkın-Şahin ve Aydın'ın (2015) araştırmasında öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin, aylık geçim gideri değişkenine göre farklılaştığı saptanmıştır.

4.9. Resim Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Anne Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmakta Mıdır?

Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde anne eğitim durumu açısından anlamlı bir farklılığın olup olmadığına yönelik ANOVA sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11

Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Anne Eğitim Durumu	N	\bar{X}	ss	sd	F	p
Okur-yazar değil	107	4.81	.75			
İlkokul	95	4.64	.76			
Ortaokul	45	4.69	.84	4-295	.83	.51
Lise	38	4.73	.80			
Üniversite ve Üstü	15	4.91	.79			

Tablo 11'e göre, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri anne eğitim durumuna göre farklılaşmamaktadır [$F_{(4-295)}=.83, p>.05$]. Diğer bir ifadeyle, anne eğitim durumu resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini etkileyen bir değişken değildir. Bu bulgu Dündar'ın (2016) yaptığı çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Dündar (2016) sınıf öğretmeni adayları ile yürüttüğü çalışmada yaşam boyu öğrenme eğiliminin anne eğitim durumuna göre farklılaşmadığını rapor etmiştir.

4.10. Resim Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Baba Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmakta Mıdır?

Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin baba eğitim durumu açısından farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik ANOVA sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12

Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Baba Eğitim Durumu	n	\bar{X}	ss	sd	F	p
Okur-yazar değil	21	4.67	.78			
İlkokul	106	4.70	.77			
Ortaokul	72	4.70	.75	4-295	1.40	.68
Lise	64	4.70	.83			
Üniversite ve Üstü	37	5.01	.72			

Tablo 12’deki bulgular bakıldığında, yaşam boyu öğrenme eğiliminin baba eğitim durumuna göre farklılaşmadığı anlaşılmaktadır [$F_{(4-295)}=1.40, p>.05$]. Yani baba eğitim durumu resim iş öğretmenliği programında okuyan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde anlamlı etkisi bulunan bir değişken değildir. Dündar’ın (2016) sınıf öğretmeni adayları ile yaptığı çalışmanın sonuçları da bu bulgu ile aynı doğrultudadır.

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.Sonuçlar

Resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini incelemek amacıyla yapılan bu araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Resim iş öğretmenliği programındaki öğrencilerin; yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir.
2. Resim iş öğretmenliği programı öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin cinsiyet, akademik başarı, öğrenim gördükleri bölümü tercih etme şekilleri, lisansüstü eğitimi isteme durumları açısından anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Öğrenim görülen üniversite, sınıf düzeyi, sosyo-ekonomik düzey, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu değişkenlerinin ise resim iş öğretmenliği öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı tespit edilmiştir.

5.2.Öneriler

5.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

Aşağıda bu araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak öneriler sunulmuştur.

1. Eğitim fakültelerinde uygulanan öğretim programları yaşam boyu öğrenme kavramı önemsenererek yeniden yapılandırılabilir.
2. Resim iş öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin derslik olarak kullandıkları sanat atölyeleri, yaşam boyu öğrenen bireyler yetiştirme donanımına sahip olacak şekilde düzenlenmelidir.
3. Eğitim fakültelerinde uygulanan öğretim programları yaşam boyu öğrenme kavramı önemsenererek yeniden yapılandırılabilir.
4. Üniversitelerdeki sürekli eğitim merkezleri hakkında öğrenciler bilgilendirilebilir. Üniversitedeki sürekli eğitim merkezleri daha aktif ve etkin duruma getirilebilir.

5. Üniversite öğrencilerine kariyer belirleme, geliştirme ve ya değiştirme konusunda danışmanlık hizmetleri verilebilir.

5.2.2. İlerde Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Eğitim fakültesinde resim iş öğretmeni yetiştiren öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri incelenebilir.
2. Araştırma resim iş eğitimi, sanatta yeterlilik, vb. alanlarda lisansüstü ve doktora yapan öğrenciler üzerinde yapılabilir.
3. Araştırma diğer üniversitelerde öğrenim gören resim iş öğretmen adayları üzerinde yapılabilir.
4. Araştırma daha büyük çalışma grupları üzerinde nitel ya da nicel olarak yapılabilir.
5. Güzel sanatlar lisesi öğrencileri üzerinde yaşam boyu öğrenme araştırmaları yapılabilir.
6. İlkokul, ortaokul ve lise öğrencileri üzerinde yaşam boyu öğrenme araştırmaları yapılabilir.
7. Yaşam boyu öğrenme eğiliminin, farklı değişkenler ile olan ilişkisi incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. Ü. (2011). *Aktif öğrenme*. İzmir: Biliş Yayıncılık.
- Akbaş, O., & Özdemir, M. (2002). Avrupa birliğinde yaşam boyu öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156. <http://www.canaktan.org/egitim/globaltrendle/aktan-trendler.pdf> adresinden 26 Eylül 2018 tarihinde edinilmiştir.
- Akgün, S. (2015). *5. sınıf görsel sanatlar dersinde öğrencilerin renk bilgisi konusunun öğrenimi ile ilgili başarılarında, tutumlarında ve serbest çalışmalarındaki renk seçimlerinde cinsiyet ve okul değişkenlerinin etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Akkoyunlu, B. (2008, Mayıs). *Bilgi okuryazarlığı ve yaşam boyu öğrenme*, 8th International Educational Technology Conference (IETC2008), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Akkuş, N. (2008). *Yaşam Boyu Öğrenme Becerilerinin Göstergesi Olarak 2006 PISA Sonuçlarının Türkiye Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Aktan, C. C. (2007). *Yükseköğretimde değişim: Global trendler ve yeni paradigmlar*. Yaşar Üniversitesi Yayını. İzmir. <http://www.canaktan.org/egitim/globaltrendle/aktan-trendler.pdf> adresinden 10 Aralık 2017 tarihinde edinilmiştir.
- Alakuş, A.O. & Mercin, L. (2009). *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi*, Ankara: Pegem Yayınevi.
- Alakuş, A.O. & Mercin, L. (2007). Birey ve toplum için sanat eğitiminin gerekliliği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 14-20.
- Alakuş, A. O. (2002). *İlköğretim okulları 6. sınıf resim-iş dersi öğretim programındaki grafik tasarımı konularının çok alanlı sanat eğitimi yöntemiyle ve bu yönteme uygun düzenlenmiş ortamda uygulanması*.Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Arcagök, S. & Şahin, Ç. (2014). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(16), 394-417.
- Artut, K. (2009). *Sanat eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Artut, K. (2001). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Artut, K. (2013). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Aslan, S., & Gökdemir, M. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *SDU International Journal of Educational Studies*, 5 (2), 53-63.
- Atacanlı, M. F. (2007). *Ankara üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinin öğrenme tercihi değerlendirme ölçeği aracılığıyla yaşam boyu öğrenme davranışının yıllara göre değişiminin araştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Ataman, A. (1996). Öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerine öğretim elemanı yetiştirilmesi ve eğitimde toplam kalite yönetimi. *Yeni Türkiye* 2 (7), 382-389.
- Ateş, A. (2014). *Güzel Sanatlar Eğitimi Öğrencilerinin Öğretmen Öz Yeterlik İnançlarının Belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Avrupa Birliği Komisyonu, (2006). *Recommendation of the European Parliament and of the Council on key competences for lifelong learning*. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32006H0962> adresinden 14 Haziran 2018 tarihinde edinilmiştir.
- Avrupa Komisyonu (2002). *European report on quality indicators of lifelong learning. Fifteen quality indicators*. European Commission report, Directorate-General for Education and Culture, Brussels.
- Avrupa Komisyonu, (2000). *Commission staff working paper a memorandum on lifelong learning*. [http://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf] adresinden 16 Ekim 2017 tarihinde edinilmiştir.
- Ayaydın, A., Gökay - Yılmaz, M., Üstün - Vural, D., & Tuna, S. (2011). Sanat nedir?. Alakuş, A.O. & Mercin, L. (Edt.). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ayaz, C., & Ünal, F. (2016). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 44(9).
- Ayaz, C. (2016). *Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Ayhan, S. (2006). *Dünden bugüne yaşam boyu öğrenme*. Feziye Sayılan ve Ahmet Yıldız (Ed.), *Yaşam Boyu Öğrenme: Sempozyum Bildiriler ve Tartışmalar içinde* (s.2-14). Ankara: PegemA.
- Bağcı, Ş.E. (2007). *Avrupa Birliği Ülkelerinde Yaşam Boyu Eğitim Politikaları Almanya, Danimarka ve Türkiye Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 61-82.
- Berberoğlu, B. (2010). Yaşam boyu öğrenme ile bilgi ve iletişim teknolojileri açısından Türkiye'nin Avrupa Birliği'ndeki konumu. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetim Dergisi*, 5(2), 113-117.
- Beycioğlu, K. & Konan, N. (2008). Yaşam boyu öğrenme ve Avrupa eğitim politikaları. *Electronic Journal of Social Sciences*, 7(24), 369-382.
- Bilir, M. (2006). Mesleki gelişmenin gereği olarak yaşam boyu öğrenme. F. Sayılan ve A. Yıldız (Yay. Haz.), *Yaşam Boyu Öğrenme: Sempozyum Bildiriler ve Tartışmalar içinde* (s. 152-162). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Brahmi, A. F. (2007). *Medical students perceptions of life long learning at indiana university school of medicine*. Yayınlanmamış doktora tezi. Indiana University, School of Library and Information Science. USA.
- Budak, Y. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve ilköğretim programlarının hedeflemesi gereken insan tipi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (3), 693-708.

- Buyurgan, S. & Mercin, L. (2010). *Görsel sanatlar eğitiminde müze eğitimi ve uygulamaları*. Ankara: Görsel Sanatlar Derneği Yayınları-2.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Candy, P. C. (2003). *Lifelong learning and information literacy*. Report for U.S national commission on libraries and information science and National Forum on Information Literacy.
- Castells, M. (2001). *Museums in the Information Era*. Icom News (Newsletter Of The International Council Of Museums). Volume 54, No:3. 19 General Conference, Barcelona.
- Coşkun, Y.D. (2009). *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi, Doktora Tezi, Ankara.
- Coşkun, Y.D. & Demirel, M. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (H.U. Journal of Education) 42, 108-120.
- Çatıkkaş, D. (2014). *Öğretmen adaylarının sanat eğitimi öz-yeterliklerinin araştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Çeliköz, N. (2004). *Bir meslek olarak öğretmenlik ve etiği. Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Çiçek, E. (2017). Görsel ve kavramsal sanatlarda yaşam boyu öğrenme açısından fotoğraf ve medya okuryazarlığı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(51).
- Daşdağ, F.E. (2009). *Güzel sanatlar fakültelerinde seramik tasarımı ile ilgili derslerde uygulanan yöntemlerin incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Daşdağ, F.E. ,Yorulmaz Altay, B. & Özkılıç, N. (2017). *Resim iş öğretmenliği 2. sınıf öğrencilerinin çukurda pişirim etkinliğine yönelik görüşlerine dair bir değerlendirme*. Küreselleşen Dünyada Eğitim. (Editörler: Demirel, Ö. & Dinçer, S.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Delier, A. (2005). *Sanat eğitiminde disiplinler arası yaklaşımlar*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Demiralay, R. & Karadeniz, Ş. (2008). İlköğretimde yaşam boyu öğrenme için bilgi okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesi. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 2 (6), 89-119.
- Demirel, M. & Akkoyunlu, B. (2010, Nisan). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve bilgi okuryazarlığı öz-yeterlik algıları*, 10th International Educational Technology Conference, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Demirel, M. (2009). *Yaşam boyu öğrenmenin anahtarı: Öğrenmeyi öğrenme*. 2. Ulusal Eğitim Psikolojisi Sempozyumu Bildiri Kitabı.
- Demirel, M. (2009a). Implications of Lifelong Learning on Educational Institutions. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 4, 199-211.
- Demirel, M. (2010). *İlköğretim programlarına yaşam boyu öğrenme becerileri açısından eleştirel bir bakış*. 1-3 Mayıs 2009 1. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi Bildirileri Kitabı. Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

- Demirel, M. & Yağcı, E. (2012). Sınıf Öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı 1 100:111.
- Demirel, Ö. (1993). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Usem Yayınları
- Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], (2001). Hayat boyu eğitim ve örgün olmayan eğitim, özel ihtisas komisyon raporu. Ankara.
- Duman, A. (2006). Türkiye’de yaşam boyu öğrenme siyasalarını oluştur(a)mamanın dayanılmaz hafifliği. F. Sayılan ve A. Yıldız (Yay. Haz.), *Yaşam Boyu Öğrenme: Sempozyum Bildiriler ve Tartışmalar içinde* (s. 31-44). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Duman, A. (2007). *Yetişkinler eğitimi*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Dündar, H. (2016). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Epçaçan, C. (2013). Yaşam boyu öğrenme becerilerinin ders kitaplarında yer alma düzeyine örnek bir inceleme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 7(11), 353-379.
- Erbay, M. (2000). *Plastik sanatlar eğitimi'nin gelişimi*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Erdamar, G., Demirkan, Ö., Saraçoğlu, G., Alpan, G. (2017). Lise öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel internet kullanma öz-yeterlik inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 636-657.
- Erdoğan, D.G. (2014). *Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerine Etki Eden Faktörler*. Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Erim, G., & Caferoğlu, M. (2012). Görsel sanatlar eğitimi dersinin zihinsel engelli çocuklara katkısının özel eğitim öğrencilerinin görüşleriyle belirlenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 321-342.
- Erinç, M. S. (2004). Sanatın Boyutları MEB. Tebliğler Dergisi. Cilt: 68. (2. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınları.
- Erinç, M.S. (1998). *Sanat psikolojisine giriş*. Ankara: Ayraç Yayınevi.
- Ersoy, A. & Yılmaz, B. (2010). Yaşam boyu öğrenme ve halk kütüphaneleri: kuramsal bir yaklaşım. A. Aydın. ve K. Ateş (Yay. Haz.) ‘Bilgi Okuryazarlığı’ndan ‘Yaşam Boyu Öğrenme’ye içinde (s. 48-73). İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Ersoy, A. (2002). *Sanat kavramlarına giriş*. İstanbul: Yorum Sanat Yayıncılık.
- Fenwick J. T. (2001, May) “Fostering teachers’ lifelong learning through professional growth plans: A cautious recommendation for policy” Pan-Canadian Education Research Agenda Symposium Teacher Education/Educator Training: Current Trends and Future Directions, Laval University, Quebec-Canada.
- Fidan, N. (2012). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Figel, J. (2007). Keycompetencesforlifelonglearning. Retrieved October 20, 2013, from European Communities, http://ec.europa.eu/dgs/educationculture/publ/pdf/llearning/keycomp_en.pdf.
- Gencel, İ.E. (2013). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik algıları. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, *Eğitim ve Bilim*, 38(170).

- Gökbulut, N. (2005,Haziran). *Temel eğitim ve ortaöğretim kurumlarında resim dersi süresinin önemi ve sanatta anadolu aydınlanması beklentisi*, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi “Sanatta Anadolu Aydınlanması Ulusal Sempozyumu”, Erzurum, s:165-168.
- Gökdemir, M. A. (2017). *Bilişsel çıraklık yönteminin görsel sanatlar dersinde 6. sınıf öğrencilerinin seramik eğitimine yönelik özyeterlik inançlarına, tutumlarına ve algılarına etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Güleç, İ., Çelik, S., & Demirhan, B. (2012). Yaşam boyu öğrenme nedir? Kavram ve kapsamı üzerine bir değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 34-48.
- Gündoğan, N. (2003). Avrupa Birliği’ne üye ülkelerde bir istihdam politikası aracı olarak Yaşam boyu öğrenme ve bazı örnek program ve uygulamalar. *Kamu- İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi*,7(2), 1-14.
- Karafilik, A. (2007). *Öğrenmeyi öğren*. Ankara: Akro Akademi Yayınları.
- Karakaya, Ş. (2004). *Esnek öğrenme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara. Nobel Yayıncılık.
- Keskin, İ.,& Yazar, T. (2015). Öğretmenlerin yirmi birinci yüzyıl becerileri ışığında ve yaşam boyu öğrenme bağlamında dijital yeterliliklerinin incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 12(2).
- Kılıç, Ç. (2014). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye yönelik algıları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(4).
- Kırıçoğlu, O.T. (2002). *Sanatta eğitim görmek öğrenmek yaratmak*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Kıvrak, E. (2007). *Avrupa Birliği ve Türkiye’de Yaşam Boyu Öğrenme Politikaları ve İstihdam İlişkisinin Değerlendirilmesi*.Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Koç, G. (2005).Yaşam boyu öğrenme. Ö. Demirel (Ed.), *Eğitimde Yeni Yönelimler içinde* (s. 213-225). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Konokman, G.Y. & Yelken, T.Y. (2014). Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 267-281.
- Küçükahmet, L. (2005). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*(17. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MEB. (2018). Görsel sanatlar dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara
- MEB. (2014). Türkiye hayat boyu öğrenme strateji belgesi ve eylem planı.
- MEB. (2009). Türkiye hayat boyu öğrenme strateji belgesi-Yüksek Planlama Kurulu. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı. s7.
- Mercin, L. (2002). İlköğretim kurumlarında müze eğitiminin sanat eğitimi içerisindeki rolü. Gazi üniversitesi 1. Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara, s341-349.

- Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi MEGEP (2007). Hayat boyu öğrenme strateji belgesi. Ankara.
- Miser, R. (1999). *Halk eğitimi ve toplum kalkınması*. Ankara: TTK Basımevi.
- Mourtos, N. J. (2003). Defining, Teaching and Assessing Lifelong Learning Skills. <http://fie.engrng.pitt.edu/fie2003/papers/1367.pdf> adresinden 24 Nisan 2017 tarihinde edinilmiştir.
- Odabaş, H. & Polat, C. (2008, Mart). *Bilgi toplumunda yaşam boyu öğrenmenin anahtarı: bilgi okuryazarlığı*. Küreselleşme, Demokratikleşme ve Türkiye Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı, Antalya.s.27-30
- Okçabol, R. (2006). *Halk eğitimi (Yetişkin eğitimi)*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Oktay, A. (2001). 21. yüzyılda yeni eğilimler ve eğitim. O. Oğuz, A. Oktay, H. Ayhan (Ed.), 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi içinde (s. 15-39). İstanbul: Sedar.
- Özcan, A. (2008). *Avrupa Birliği'nin yaşam boyu öğrenme stratejileri: AB resmi belgelerindeki yaşam boyu öğrenme yaklaşımının incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özden, Y. (2000). *Eğitimde yeni değerler*, Ankara: Pegem A Yayınevi.
- Özden, Y. (2005). *Öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özsoy, V. (2007). *Görsel sanatlar eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- San, İ. (1983). *Sanat eğitimi kuramları*. Ankara: Tan Yayınları.
- San, İ. (2004). *Sanat ve eğitim*. Ankara: Ütopya Yayıncılık.
- Simmermon, W.J. (2009). *A study of a two-year college and how it fosters lifelong learning and empowerment*. Unpublished doctoral dissertation, University of South Dakota, USA.
- Sönmez, V. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayınları.
- Sezer, H. (2001). İlköğretimde resim-iş eğitimi. Ankara: MEB Projeler Koordinasyon Dairesi Başkanlığı,
- Şahin, M., Akbaşlı, S., & Yanpar, T.Y. (2010). Key competences for lifelong learning: the case of prospective teachers. *Educational Research and Review*. 5(10), 545-556.
- Şimşek, N. (2007). *Öğrenmeyi öğrenmede alternatif yaklaşımlar*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Şişman, A. (2011). *Sanata ve sanat kavramlarına giriş*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Şişman, M. (2012). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tezbaşaran, A. (1997). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği.
- Tunca, Alkın-Şahin & Aydın (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).
- Turan, S. (2005). Öğrenen toplumlara doğru Avrupa Birliği eğitim politikalarında yaşam boyu öğrenme. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 5 (1), 87-98.
- Uçan, A. (2002). Türkiye'de çağdaş sanat eğitiminde öğretmen yetiştirme süreci ve başlıca yapılanmalar. Gazi Üniversitesi 1. Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara, (s.1-23).
- Ulusal Ajans, (2015). Erasmus+ Programı: Genel Yapı. <http://www.ua.gov.tr/programlar/erasmus-programi> adresinden 19 Eylül 2018 tarihinde edinilmiştir.

- Ulusal Ajans. (2013). <http://www.ua.gov.tr/> adresinden 5 Mayıs 2017 tarihinde edinilmiştir.
- Yaşar Kuzu, İ. & Erten, P. (2016). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri. *Elementary Education Online*, 15(3): 838-854.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H.(2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yolcu, E. (2009). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın.

EKLER

EK-1: Resmi İzinler

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Evrak Tarih ve Sayısı: 29/03/2018-E.7245

Sayı : 50235129-300
Konu : Uygulama İzni

DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
DİYARBAKIR

İlgi : 20/03/2018 tarihli ve 5861 sayılı yazınız,

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Öğretmenliği Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Berçem ALTAY YORULMAZ'ın, " Resim İş Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri"konulu tez çalışmasını Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde öğrenim gören öğrencilere uygulamasının uygun görüldüğüne ilişkin yazı ekte gönderilmiştir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır
Prof.Dr. Nusret AKPOLAT
Rektör Yardımcısı

Ek: Yazı.

Evrak Doğrulamak İçin: https://ebys.inonu.edu.tr/en/Vision/Validate_Doc.aspx?V=BEL93VRSM Pin Code: 47432

İnönü Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, Öğrenci Merkezi

Telefon No: 4223773030 - Faks No: 4223411070

E-Posta: ogrenci@inonu.edu.tr - İnternet Adresi:

<https://www.inonu.edu.tr/nctsa/ogrenci>

Bilgi İçin: Ayşe TANRIVERDİ

Ünvan: Memur

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

Evrak Tarih ve Sayısı: 10/04/2018-3229

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 78521740-300
Konu : Anket İzni (Berçem ALTAY
YORULMAZ)

DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 19/03/2018 tarihli ve BİLA sayılı yazı,

İlgi yazınıza istinaden, Üniversitemiz Eğitim Fakültesinden Berçem ALTAY YORULMAZ'ın anket izni ile ilgili bilgi istenilmiş olup, Üniversitemiz Eğitim Fakültesinden konuya ilişkin gelen cevabi yazı yazımız ekinde sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederim

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Bürhan AKPUNAR
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek:İlgi yazı (2 sayfa)

Evrakı Doğrulamak İçin : http://obys.harran.edu.tr/envision/Validate_Doc.aspx?V=BE6P1ENC4

Adres:Merçin Yolu 22. km Osmanbey Kampüsü Haliliye/SANLIURFA
Telefon:0414 318 3000 Faks:0414 318 3197
e-Posta:ogrenci@harran.edu.tr Elektronik A&I:http://ogrenci.harran.edu.tr/
KEP Adresi: harranuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Seval VURAL
Unvan: Bilgisayar İşletmeni
Tel No: 0414 318 3000 - 2463

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır

Evrak Tarih ve Sayısı: 22/03/2018-27794

T.C.
DICLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi

Sayı : 30264699 -044-
Konu : Anket İzni

ZIYA GÖKALP EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi : 21/03/2018 tarihli, 27323 sayılı ve "Anket İzni" konulu yazı

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi 15966003 numaralı Berçem ALTAY YORULMAZ'ın, "Resim İş Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri" konulu anket çalışması kapsamında ekte gönderilen anketin bölümümüz öğrencilerine uygulama talebi ilişkin bölümümüzce uygun görülmüştür.
Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ
Bölüm Başkanı

Evrakı Doğrulamak İçin : https://ebelge.dicle.edu.tr/en/Vision/Validate_Doc.aspx?V=BELCBSRT2

Dicle Üniversitesi Rektörlüğü, 21280-Diyarbakır
Telefon:+90 412 248 80 30 Faks:+90 412 248 83 30
e-Posta: dicle@dicle.edu.tr Elektronik Ağ:<http://www.dicle.edu.tr>

Ayrıntılı bilgi için İtibaz: Abdülbaki Yıldız
Evrak Pin Kodu: 44891
Ayrıntılı bilgi İtibaz tel.: 8968

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Tarih ve Sayısı: 14/03/2018-25082

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 67435137 -044-
Konu : Anket İzni (Berçem ALTAY YORULMAZ)

DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

Enstitümüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Eğitimi Bilim Dalı 15966003 no'lu tezli yüksek lisans öğrencisi Berçem ALTAY YORULMAZ'ın " Resim İş Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri" konulu tez çalışması için 24.04.2018 - 18.05.2018 tarihleri arasında Dicle Üniversitesi - Harran Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde anket çalışmasına ilişkin veri toplama Müdürlüğümüzce ve Eğitim Bilimleri Etik Kurulu tarafınca da uygun görülmüş olup,adı geçenin başvuru evrakları ekte sunulmuştur.söz konusu araştırmanın uygulanabilmesi için adı geçen Üniversitelerden gerekli iznin alınması hususunda;

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Doç. Dr. İlhami BULUT
Enstitü Müdürü V.

Ekler :
1- Başvuru Belgeleri (4 sayfa)
2- Etik Kurulu Kararı (5 sayfa)

Evrakı Doğrulamak İçin : https://belge.dicle.edu.tr/en/Vision/Validate_Doc.aspx?V=BENUBB812

Dicle Üniversitesi Rektörlüğü, 21280-Diyarbakır
Telefon:+90 412 248 80 30 Faks:+90 412 248 83 20
e-Posta: dicle@dicle.edu.tr Elektronik Ağ:<http://www.dicle.edu.tr>

Ayrıntılı bilgi için iritibat: Sazlık Akman
Evrak Pln Kodu: 47971
Ayrıntılı bilgi iritibat tel.: 8494

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Etik Kurulu

Toplantı tarihi: 07.03.2018 Oturum 4 No: 1-2-3-4-5-6	Saat:13.30
--	------------

İlgi: 16.02.2018. tarih ve 17020. sayılı yazı Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Arş. Gör. Bünyamin HAN, "Dicle Üniversitesinde Görev Yapmakta Olan *Öğretim Elemanlarının Akademik Sinerjiye İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*" başlıklı araştırma yapmasına ilişkin talebi kurulumuzun 07.03.2018 tarihli oturumunda görüşülmüş, ilgili kurul kararı aşağıda belirtilmiştir.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

KARAR-2018 / 4-3 Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Arş. Gör. Bünyamin HAN, "Dicle Üniversitesinde Görev Yapmakta Olan *Öğretim Elemanlarının Akademik Sinerjiye İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*" konulu çalışması için kullanmak istediği veri toplama aracının etik açıdan herhangi bir sakınca içermediği ve etik şartları taşıdığı kanaatine varıldığından, veri toplama aracının uygulanmasının uygun olduğuna oy birliğiyle karar verildi.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

İlgi: 02.03. 2018. tarih ve 21429 sayılı yazı Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Eğitimi Bilim Dalı 15966003 nolu öğrencisi Berçem ALTAY YORULMAZ, Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ danışmanlığında "Resim İş Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri" Konulu tez çalışması için kullanmak istediği veri toplama aracının etik açıdan incelenmesine ilişkin talebi kurulumuzun 07.03.2018 tarihli oturumunda görüşülmüş, ilgili kurul kararı aşağıda belirtilmiştir.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

KARAR-2018 / 4-4 Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Eğitimi Bilim Dalı 15966003 nolu öğrencisi Berçem ALTAY YORULMAZ, Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ danışmanlığında "Resim İş Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri" Konulu tez çalışması için uygulamak kullanmak istediği veri toplama aracının etik açıdan uygun olduğu, herhangi bir sakınca içermediği ve etik ilke ve şartlarını taşıdığı kanaatine varıldığından, veri toplama aracının/anketin uygulanmasının, uygun olduğuna oy birliğiyle karar verildi.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

EK-2: Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçme Aracı**ANKET FORMU**

Değerli Resim İş Öğretmeni Adayları;

Yüksek lisans tez konum olan "Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri" nin ne düzeyde olduğunu belirlemeyi amaçlamaktayım. Bu anket formu yapılan araştırma için veri toplama aracı olarak hazırlanmıştır. Form iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kişisel bilgileri içeren sorulardan, ikinci bölüm ise Yaşam Boyu Öğrenme ile ilgili 27 ifadenin yer aldığı "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği"nden oluşmaktadır.

Bu veri toplama aracı ile elde edilecek olan bilgiler sadece bilimsel amaçla kullanılacak ve kesinlikle gizli kalacaktır. Toplanılacak bilgiler sadece araştırma amaçlı kullanılacağından kimlik bilgilerinizin yazılmasına gerek yoktur. Sorulan sorulara objektif, eksiksiz ve gerçeği yansıtan cevaplar vermeniz araştırmanın amacına ulaşmasına katkı sağlayacaktır.

Katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Berçem ALTAY YORULMAZ

BÖLÜM 1**KİŞİSEL BİLGİ FORMU****1. Okuduğunuz Üniversite**

() Dicle Üniversitesi () İnönü Üniversitesi () Harran Üniversitesi

2. Cinsiyetiniz

() Kız () Erkek

3. Öğrenim görmekte olduğunuz sınıf

() 1.sınıf () 2.sınıf () 3.sınıf () 4.sınıf

4. Okul Başarı Not Ortalamanız (Dörtlük - Yüzlük Sistem)

() 0 - 2.00 / 30.00 - 53.33

() 2.00 - 2.50 / 53.33 - 65.00

() 2.50 - 3.00 / 65.00 - 76.66

() 3.00 - 3.50 / 76.66 - 83.33

() 3.50 - 4.00 / 83.33 - 100

5.Öğrenim gördüğünüz programı tercih etme şekliniz

() İsteyerek () İstemeyerek () Diğer

6.Lisans programını bitirdikten sonra Yüksek Lisans, Doktora yapmayı düşünüyor musunuz?

()Evet () Hayır

7. Ailenizin aylık geliri

() 0-1000 () 1000-1500 () 1500-2000 () 2000-üzeri

8. Annenizin eğitim durumu

() Okuryazar değil () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Lisansüstü

9. Babanızın eğitim durumu

() Okuryazar değil () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Lisansüstü

YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ ÖLÇEĞİ						
<i>Lütfen aşağıdaki ifadeleri dikkatle okuyup size ne derecede uyduğunu işaretleyiniz.</i>	Çok Uyuyor	Kısmen Uyuyor	Çok Az Uyuyor	Çok Az Uymuyor	Kısmen Uymuyor	Hiç Uymuyor
1. Kendimi geliştirmek için farklı alanlarda yeni bilgi ve beceriler geliştirmek tam bana göredir.						
2. Kişisel gelişimimi sağlayacağına inanırsam her türlü bilgiyi kolaylıkla öğrenebilirim.						
3. Hayattaki öncelikli hedeflerimden birisi de sürekli yeni bilgi ve beceriler kazanarak kişisel gelişimimi sağlamaktır.						
4. Yeterli maddi olanaklara sahip olsam da, kişisel gelişimim için yeni bilgi ve beceriler kazanmaya devam ederim.						
5. Sürekli yeni şeyler öğrenmek benim için bir tutkudur.						
6. Yeni bilgi ve beceriler öğrenme konusunda arkadaşlarımdan daha istekliyim.						
7. Zamanımın büyük bir kısmını öğrenmek amacıyla araştırma yapmaya harcamak hoşuma gider.						
8. Programım yoğun olsa bile, kendi kendime yeni bilgi ve beceriler öğrenmek için fırsatlar yaratırım.						
9. Yeni bilgi ve beceriler öğrenebilmek için özel harcamalarımdan pay ayırım.						
10. Herhangi bir zorunluluk olmadan yeni bilgi ve beceriler kazanmak için kendiliğimden çabalarım.						
11. Öncelikli hedeflerimi gerçekleştirirken bunlarla ilgili olmayan yeni bilgi ve beceriler de kazanmaya çalışırım.						
12. Öğrendiğim konu zor ve karmaşık da olsa onu en iyi biçimde öğrenmek için çabalarım.						
13. Mesleğimle ilgili olmayan konularda yeni bilgi ve beceriler kazanmanın bana yararı olacağına inanmam.						

14. Sadece kişisel gelişimimi sağlamak için sürekli yeni bilgi ve beceriler kazanmak bana anlamsız gelir.						
15. Çevremdekilerin öğrenme sürecime yapacakları katkıları önemsemem.						
16. Zorunlu haller dışında mesleğimle ilgili bilgi kaynaklarımı (kitap, internet vb.) kullanmam.						
17. Mesleğimle ilgili yeni karşılaştığım bir bilgi veya beceriyi öğrenmekte zorlanacağımı düşünüyorum.						
18. Öğrendiklerimle ilgili olarak kendi kendimi değerlendirmem yeni konuları öğrenmeme engel olur. Bunu ölse cümle olarak çeviremem...						
19. Zorunlu değilsem (sınav, proje vb. için) zamanımı araştırma yaparak kaybetmek istemem.						
20. Kişisel gelişimim için harcayacağım zamanı sevdiğilerimle birlikte geçirmeyi tercih ederim.						
21. Öğrendiğim konudan sorumlu değilsem (sınav vb. olmayacaksam) eksiklerimi tamamlamak için çaba harcamayı gerekli görmem.						
22. Zorunlu olmadıkça sadece yeni şeyler öğreneceğim diye kurs ve seminerlere katılmanın bana zaman kaybettireceğini düşünürüm.						
23. Sadece merak ediyorum diye bir konuyu öğrenmek için vakit ayırmam.						
24. Kütüphanelerin sıkıcı yerler olduğunu düşünürüm.						
25. Zorunlu haller dışında yeni şeyler öğrenmek için çaba harcamak yerine, hobilerimle ilgilenmeyi tercih ederim.						
26. Eğer beni maddi olarak sıkıntıya düşürecekse yeni bilgi ve beceriler öğrenmek için çaba harcamak istemem.						
27. Sürekli yeni bilgi ve beceriler öğrenmek zorunda hissetmek beni rahatsız eder.						

ÖZGEÇMİŞ

Berçem ALTAY YORULMAZ, 1989 yılında doğdu. 2010 yılında Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği bölümünü kazandı ve 2014 yılında derece ile mezun oldu. Dört yıllık öğrenim süresi boyunca okul bünyesinde gerçekleştirilen birçok karma resim, heykel, seramik ve grafik tasarım sergilerine katıldı. 2015 yılında Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim İş Eğitimi Bölümünde tezli yüksek lisans yapmaya hak kazanan Berçem ALTAY YORULMAZ, 24 Kasım 2015 tarihinde Şanlıurfa Nevali Otel’de gerçekleştirilen “24 Kasım Öğretmenler Günü Görsel Sanatlar Eğitimcileri Karma Sergisi”, 8-20 Mart 2016 tarihinde Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Galerisi’nde gerçekleştirilen “Kaç Zamandır Kadın...” adlı karma sergisi, 6-16 Mayıs 2016 tarihinde Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Galerisi’nde gerçekleştirilen “Seslendi Toprak, Seramik, Heykel Sergisi” katılımcılarından. 20-23 Nisan 2017 tarihinde Antalya’da düzenlenen 26. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi’nde “Resim İş Öğretmenliği 2. Sınıf Öğrencilerinin Çukurda Pişirim Etkinliğine Yönelik Görüşlerine Dair Bir Değerlendirme” adlı bildirinin ortak yazarlığını yapmış olup sunumunu gerçekleştirmiştir.